

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
KULTTUURIALA

LÄHDE MUKAAN AVARUUS- SEIKKAILUUN!

Miten tehdä lapsille suunnattu, tarinallinen tanssiteos?

TEKIJÄ/T: Vilhelmiina Jokinen
Liisa Laihia

Koulutusala Kulttuuriala	
Koulutusohjelma/Tutkinto-ohjelma Tanssinopettajan koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Vilhelmiina Jokinen ja Liisa Laihia	
Työn nimi Lähde mukaan avaruusseikkailuun! – Miten tehdä lapsille suunnattu, tarinallinen tanssiteos?	
Päiväys 5.5.2020	Sivumäärä/Liitteet 41/3
Ohjaaja(t) Paula Salosaari	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Itä-Suomen Tanssin Aluekeskus, Majariitta Karhulahti	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Lapsille suunnattu taide on taiteen tekemistä lapsen lähtökohdista käsin. Kerrontatavassa tulee muistaa lapsen näkökulma sekä toivon merkitys. Konkretia on myös tärkeää. Tanssitaiteen tarjoaminen lapsille on merkityksellistä, sillä muiden kulttuurin lajien tavoin tanssi edistää lapsen hyvinvointia eri tavoin. Lapsiyleisö on spontaani ja lapsille esiintyessä esiintyjien ja katsojien välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu.</p> <p>Lapsiyleisön huomioiminen oli olennaista lähtiessämme tekemään opinnäytetyömme taiteellista osiota. Teoksen tekeminen alkoi tarinan käsikirjoittamisella. Loimme tarinan ja teoksen rakenteen. Käsikirjoittamisessa ja tarinan muuttamisessa esitettävään muotoonsa käytimme erilaisia dramaturgisia ratkaisuja. Näitä olivat dramaturgisen ekonomin käyttö, jännitteen aikaansaaminen, tarinan rytmin rakentaminen sekä yleisösuhteen luominen. Erilaisten hahmojen ja kohtausten luominen oli olennaisessa roolissa tarinan ja juonen muovautumisessa.</p> <p>Useat teoksemme koreografiat valmistimme tanssijoiden väliseen kontaktiin perustuvan liikemateriaalin tuottamisella sekä improvisaation avulla. Teimme liikemateriaalia myös jazztanssiin pohjautuen ja esineiden liikuttelua hyödyntäen. Koreografisessa prosessissa pidimme mielessämme juonen kuljettamisen. Visuaalisuus nousi työssämme merkittäväksi osa-alueeksi ja panostimme rekvisiitan käyttöön sekä puvustukseen.</p> <p>Tuotimme itse teoksemme esitykset, jolloin perehdyimme markkinointiin liittyviin asioihin. Kohdeyleisön ikähaarukan ja esityksen keston määrittelyssä otimme huomioon eri-ikäisten lasten valmiudet seurata esitystä. Esityksen lisäksi suunnittelimme ja toteutimme teokseemme liittyvän työpajan. Työpajan rakentaminen onnistuneesti vaati eri-ikäisten ja osaamistasoltaan erilaisten lasten huomioimista.</p> <p>Työmme kasvatti meitä tanssitaiteilijoina ja pedagogeina, ja koemme osaamisemme syventyneen molemmilla osa-alueilla. Yleisöpalautte teoksesta oli positiivista ja kiittävä, ja uskomme teoksen ja työpajan vaikuttaneen positiivisesti myös niihin osallistuneeseen yleisöön. Koemme lapsille suunnatun taiteen tekemisen olevan tärkeää ja arvokasta niin nyt kuin tulevaisuudessakin.</p>	
Avainsanat lapsille suunnattu tanssitaide, dramaturgia, koreografiset menetöt	

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Dance Pedagogy			
Author(s) Vilhelmiina Jokinen and Liisa Laihia			
Title of Thesis Embark on a space adventure! – How to create a story-like dance performance for children?			
Date	5.5.2020	Pages/Appendices	41/3
Supervisor(s) Paula Salosaari			
Client Organisation /Partners Regional Dance Center of Eastern Finland, Maijariitta Karhulahti			
<p>Abstract</p> <p>Art for children is about making art based on children's abilities. It is important to remember children's point of view and the importance of hope in the story. Access to culture and arts is meaningful and important for children, and dance benefits children's well-being in many ways. Children as audience are spontaneous and the interaction between the audience and performers is emphasized when performing to children.</p> <p>Keeping our target audience in mind was one of the key points in the making of our dance piece. The process started by writing the script. We built the storyline and the structure of the performance by using different dramaturgical tools such as dramaturgical economy, building suspension and rhythm, and creating the relation between the audience and the performance. Different characters and scenes were essential to the story.</p> <p>We used different methods, for example improvisation and movement tasks, when making the choreographies. We made material for the choreography also based on jazz dance and by using different kinds of objects. In our choreographic process, we kept the storyline in mind. Also, visual aspects such as props and outfits became an important part of the process.</p> <p>We were also producers in our process, so we acquainted ourselves with matters of marketing. We considered our target audience's capabilities in defining the duration of our dance piece. We also held a dance workshop based on our performance. This required pedagogical skills such as considering abilities of children of different ages.</p> <p>This work improved both our artistic and pedagogical skills. The feedback from our audience was complimentary, and we believe that both our dance piece and workshop made a positive impact on the audience that took part in them. We believe that making and offering art for children is valuable and meaningful both now and in the future.</p>			
<p>Keywords dance performance for children, dramaturgy, choreographic methods</p>			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
2	MITÄ ON LAPSILLE SUUNNATTU TANSSITAIDE?	7
2.1	Yleistä lapsille suunnatusta esittävästä taiteesta.....	7
2.2	Kerrontatapa	7
2.3	Kaikille toimivaa taidetta	8
3	MIKSI TEHDÄ TANSSIA LAPSILLE?.....	10
3.1	Tanssin merkitys lapsille.....	10
3.2	Lapsiyleisölle esiintymisen erityispiirteet.....	11
3.3	Esiitys esiintyjien ja yleisön yhteisenä tapahtumana	11
4	DRAMATURGISET RATKAISUT	13
4.1	Käsikirjoitus.....	13
4.1.1	Juonen luominen	13
4.1.2	Dramaturginen ekonomia.....	14
4.1.3	Rakenne ja draaman muoto	15
4.1.4	Jännitteen luominen.....	16
4.1.5	Esineiden kuljettaminen juonessa	17
4.2	Tarinan rytmin luominen	18
4.2.1	Erilaiset kohtaukset rytmin luojana.....	18
4.2.2	Toiston käyttö	19
4.2.3	Tarinan tempo.....	19
4.3	Teoksen yleisösuhte.....	19
4.4	Hahmojen luominen	20
4.5	Tapahtumapaikka ja teoksen nimi	21
5	TAITEELLINEN PROSESSI.....	22
5.1	Työryhmän kokoaminen.....	22
5.2	Koreografinen prosessi.....	22
5.2.1	Kontaktiin perustuvat liikemateriaalit.....	23
5.2.2	Improvisaation käyttö ja tanssijoiden tuottama liikemateriaali	24
5.2.3	Jazziin pohjautuva liikemateriaali	24
5.2.4	Esineiden pohjalta rakentuneet liikemateriaalit	25
5.2.5	Siirtymät.....	25

5.2.6	Liikkeen suhde ääneen	26
5.3	Teoksen visuaalisen ilmeen luominen	26
5.3.1	Tarpeistot ja lavastus	27
5.3.2	Tanssijoiden puvustus ja meikki.....	27
6	TANSSITEOKSEN TUOTTAMINEN JA TYÖPAJA	29
6.1	Kohdeyleisön ikähaarukan määrittely.....	29
6.2	Markkinointi.....	29
6.3	Eesityksen kesto	30
6.4	Eesitykseen liittyvä työpaja	30
7	POHDINTAA TYÖN MERKITYKSESTÄ.....	32
7.1	Työn merkitys meille.....	32
7.1.1	Taiteellinen kasvumme prosessin aikana.....	32
7.1.2	Pedagoginen kasvumme prosessin aikana.....	33
7.2	Merkitys yleisölle	34
	LÄHTEET	36
	LIITE 1: KÄSIKIRJOITUS	37
	LIITE 2: MAINOSJULISTE	40
	LIITE 3: KÄSIOHJELMA	41

1 JOHDANTO

Tässä taiteellisen opinnäytetyön kirjallisessa osuudessa kerromme lapsille suunnatun tanssiteoksen tekoprosessista. Tutkimme sekä teoretiedon että oman kokemuksemme pohjalta, millaisia keinoja käyttämällä tarinan saa siirrettyä näyttämölle ehjäksi kokonaisuudeksi sekä millaisia erityispiirteitä on lapsille suunnatun produktion valmistamisessa. Tutkimusaineistoina käytämme kirjallisia muistiinpanojamme prosessista, videomateriaaleja harjoituksista, esitys- ja työpajataltiointeja, katsojille tekemiämme palautekyselyjä sekä kirjallisia lähteitä. Kiinnostus työhön on lähtenyt halustamme tehdä lapsille suunnattua tanssitaidetta ja mielenkiinnostamme toimia tanssin kentällä niin esiintyjinä kuin koreografeina myös tulevaisuudessa. Koemme tästä opinnäytetyöstä olevan hyötyä näiden tulevaisuuden intressiemme kannalta. Tavoittemme oli, että tietotaitomme lapsille suunnatun esityksen käsitkirjoittamisesta, koreografiinnista sekä eheän kokonaisuuden valmistamisesta ja toteuttamisesta syventyisivät. Lisäksi koemme, että on tärkeää tarjota lapsille heille suunnattua kulttuuria. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen 31. artiklassa todetaan seuraavasti:

”1. Sopimusvaltiot tunnustavat lapsen oikeuden lepoon ja vapaa-aikaan, hänen ikätasonsa mukaiseen leikkimiseen ja virkistystoimintaan sekä vapaaseen osallistumiseen kulttuurielämään ja taiteisiin.

2. Sopimusvaltiot kunnioittavat ja edistävät lapsen oikeutta osallistua kaikkeen kulttuuri- ja taide-elämään ja kannustavat sopivien ja yhtäläisten mahdollisuuksien tarjoamista kulttuuri-, taide-, virkistys ja vapaa-ajantoimintoihin.” (YK:n lapsen oikeuksien sopimus)

Osallistuminen taide- ja kulttuurielämään on siis määritelty jokaisen lapsen perusoikeudeksi. Näin ollen lapsille suunnatun tanssiteoksen tekeminen tuntuu perustellulta ja tärkeältä; kyse on pohjimmiltaan lapsen oikeuksien turvaamisesta.

Olemme kumpikin suorittaneet tanssijan tutkinnon ennen tanssinopettajan opintojamme. Tanssijan työstä ja lapsille suunnatun teoksen tekemisestä meillä on kokemusta aiemmista työharjoitteluis-tamme tanssiteattereissa Tampereella ja Rovaniemellä. Opinnäytetyön taiteellista osuutta tehdessämme saimme ammentaa osaamista näistä kokemuksistamme. Meillä on myös aiempaa kokemusta koreografioiden tekemisestä sekä projektiluontoisesta työskentelystä. Kokoillan tanssiteoksen tekeminen ja tuottaminen alusta alkaen oli kuitenkin meille uutta. Teimme opinnäytetyön yhdessä, sillä siten pystyimme toteuttamaan laajemman projektin kuin yksin. Lisäksi haluamme tulevaisuudessakin työskennellä yhdessä tanssin tekijöinä. Intressimme ovat samansuuntaiset, joten työskentely yhdessä oli mielekäästä ja antoisaa. Opinnäytetyön ja yhdessä tekemisen kautta ammattitaitomme ja yhteistyötaitomme kehittyivät. Taiteellisen teoksemme *Tarina kadonneesta tähdestä* esitykset olivat osa Lähtölaukaus-festivaalia, joka järjestettiin Kuopiossa Sotku-teatterilla. Teoksesta oli kaksi koululaisesitystä 11. & 12.3.2020 ja kaikille avoin esitys 14.3.2020. Koululaisesitykset tanssittiin täysille katsomoille. Avoin esitys sen sijaan toteutui koronavirustilanteen vuoksi tyhjälle katsomolle. Esitys videokuvattiin ja näytettiin live-lähetyksenä Savonian Instagramissa. Koululaisesitysten jälkeen pidimme halukkaille ryhmille teoksen aihepiiriin liittyvän liikkeellisen työpajan. Toimimme teoksessa paitsi koreografeina ja tanssijoina, myös tuottajina, puvustajina ja äänisuunnittelijoina.

2 MITÄ ON LAPSILLE SUUNNATTU TANSSITAIDE?

Määrittelemme tässä opinnäytetyössä lapsille suunnattua tanssia yleisesti lapsille suunnatun esittävän taiteen kautta, sillä lähdeaineistoa tai tutkimusta nimenomaan lapsille suunnatusta tanssitaiteesta on vain vähän saatavilla.

2.1 Yleistä lapsille suunnatusta esittävästä taiteesta

Mikä tekee teoksesta nimenomaan lapsille suunnatun? Näytelmäkirjailija ja dramaturgi Pipsa Longan mukaan lapsille suunnatuissa näytelmissä päähenkilö on usein lapsi, niissä käytetään sadun keinoja ja näytelmien maailma on animistinen. Nämä eivät kuitenkaan vielä tee näytelmästä lastennäytelmää. Tärkeää ovat lapsille olennaiset sisällöt, lasten kokemus- ja elämysmaailman tavoittaminen sekä asioista kertominen tavoilla, jotka puhuttelevat lapsia. Muoto, kerrontakeinot sekä aiheet sen sijaan voivat olla mitä vain. Longan mukaan lapsille voi kertoa mistä tahansa aiheista, myös synkistä, sillä lapset ajattelevat niitä joka tapauksessa. Lapset myös haluavat tietää kaikista asioista. (Lonka 2012, 108-109.) Myös Rissanen haastatteleman ohjaaja ja käsikirjoittaja Salla Taskisen mukaan lapsille suunnatuissa esityksissä tärkeää on muistaa lapsen näkökulma ja käsityskyvyn rajat. Tämän jälkeen esityksissä voi käsitellä mitä tahansa aiheita, kunhan muistaa toivon merkityksen; lapsilla on vielä tulevaisuus edessään, ja tämän vuoksi synkkiäkin aiheita käsitellessä täytyy mukana olla toivoa. Taskinen ajattelee, ettei dramaturgisessa tai ohjauksellisessa ajattelussa ole eroa sen mukaan, onko esitys suunnattu lapsille vai aikuisille, vaan olennaista on olla aidosti kiinnostunut lapsen näkökulmasta. Myös kokeellista teatteria voi tehdä lapsille, kunhan sitä käsittääkseen ei tarvitse tuntea erityisiä teorioita tai konventioita. (Rissanen 2007, 43.)

2.2 Kerrontatapa

Lapsille suunnattu taide ei siis määriy niinkään lapsille soveltuvien aiheiden, kuin lapsille soveltuvan kerrontavan kautta. Satu kerrontatapana näyttää todellisuuden, jonka rajat ovat toiset kuin meidän maailmamme. Satujen mahdollisuudet eri aiheiden käsittelyyn ovat rajattomat, ja sadun maailmaan kuuluvat mysteeri, haltioituminen, ihmettely sekä ilo. Magia, lumous ja toiset mahdollisuudet ovat turvapaikkoja myös aikuisille, ja leikki ja kuvittelu ihmisoikeuksia. Myös ilo on tunnusomaista lastennäytelmälle, vaikkei se olekaan pakollista. (Lonka 2012, 109.) Meidänkin teoksemme voi katsoa olevan nimeomaan satu. Juoni on mielikuvituksellinen; siinä lähdetään seikkailuun pahvilaatikoista rakennetulla avaruusaluksella. Avaruudessa vastaan tulee kaikenlaisia olioita, kuten pelottava kasvi ja kuussa asustava Avaruushiiri. Myös teoksen nimestä, *Tarina kadonneesta tähdestä*, käy ilmi, että kyseessä on tarina.

Opinnäytetyötä tehdessämme havaitsimme, että kuultuaan teoksen olevan lapsille suunnattu, moni kysyi, käytämmekö siinä puhetta. Kysymys tuntui meistä hassulta, sillä ajatelimme, että lapsilla on usein parempi mielikuvitus kuin aikuisilla. Miksi siis nimenomaan lapsille suunnatussa teoksessa asioita pitäisi selittää auki puheella? Uskomme, että liikkeellä, ilmeillä ja eleillä pystyy tuomaan tarinan ja juonen näyttämölle, eikä kaikkea tarvitsekaan selittää. Kaikkea ei myöskään mielestämme tarvitse

ymmärtää, eikä haittaa, jos katsoja tekee omia tulkintojaan siitä, mitä lavalla tapahtuu. Meille liikkeellisen, sanattoman teoksen tekeminen tuntui itsestään selvältä, olihan kyse tanssiteoksesta. Taiteen on mielestämme tarkoitus myös antaa yleisölle mahdollisuus käyttää omaa mielikuvitustaan sekä ohjata heitä oman tulkintansa rakentamiseen ja merkitysten löytämiseen. Teos voi puhutella eri katsojia eri tavoin, ja jokainen voi saada taiteesta jotakin juuri itselleen arvokasta ja merkityksellistä.

Kirjailijalla tai muulla taiteilijalla ei ole etuoikeutta teoksen tulkintaan. Hän ei myöskään kykene takamaan teoksen mahdollisia merkityksiä, vaan käytetty dramaturgia tarjoaa ainoastaan tietyn näkökulman kuvattuihin tapahtumiin. (Heinonen & Reitala 2003, 23 & 49.) Teoksen tarinan ja tapahtumien tulkinta sekä sen merkitysten määrittäminen tapahtuu katsojassa itsessään. Koreografi luo tanssiesityksen, jonka katsoja tulkitsee ja ymmärtää omalla tavallaan. Teoksemme juoni on selkeä ja johdonmukainen, ja pääjuoni tulee nuorimmillekin katsojille selväksi. Teoksen sisälle jää kuitenkin tilaa katsojan omille tulkinnoille. Koska teoksessamme ei käytetä lainkaan verbaalista ilmaisua, vaan kaikki tapahtuu tanssin keinoin, antaa se tulkinnanvaraa katsojille. Sanat sisältävät jo itsessään merkityksen, joten ne eivät jätä yhtä paljon tilaa tulkinnalle. Liikkeen tulkitseminen taas on monisyisempää kuin sanojen, ja tietty liike voi merkitä toiselle katsojalle eri asiaa kuin toiselle. Koreografia voi tuottaa erilaisen tunnelman ja tunnekokemuksen eri katsojille. Se, ettei teoksessamme näytetä kaikkea, saa katsojan, tietoisesti tai tiedostamattomasti, määrittelemään tapahtumien kulkua ja käyttämään omaa mielikuvitustaan. Esimerkiksi tarinan loppu jää auki, vaikka tarinassa syntynyt ongelma saadaankin ratkaistua. Katsojalle annetaan mahdollisuus keksiä itse, kuinka tarina voisi vielä jatkua lopulliseen päätökseensä.

2.3 Kaikille toimivaa taidetta

Lastenteatterin tarkoitus ei ole miellyttää aikuisia, vaan lapsia. Lapsille suunnattua taidetta tehdään lasten ehdoilla, ja ainoa pyrkimys on olla sellaisten asioiden äärellä, joissa elämän merkityksellisyys on läsnä. Lapsille suunnattu esittävä taide voi auttaa aikuistakin näkemään maailman lapsen silmin. Lonka ajattelee lastennäytelmää kirjoittaessaan sekä lapsia, että lasten vierellä olevia aikuisia pyrkien kirjoittamaan niin, että näytelmässä olisi oma taso aikuiskatsojille. Tämä taso voi olla mitä vain, mikä kulkee konkreettisen tason vierellä haastaen ja puhutellen aikuisen maailmaa, ja sijoittaa aiheen myös aikuisen elämän keskiöön. (Lonka 2012, 110.)

Opinnäytetyössämme halusimme rakentaa teoksen niin, että se toimisi myös aikuisille katsojille. Tanssin liikkeellisyys antaa mielestämme paljon mahdollisuuksia sille, että teoksessa voi olla niin sanotusti ”jokaiselle jotakin”. Teoksemme juoni on rakennettu lapsiyleisöä ajatellen, mutta liikekieli rakentui kunkin kohtauksen pohjalta ilman ajatusta siitä, että nyt tehdään tanssia nimenomaan lapsille. Saimmekin kiitosta siitä, että teoksemme toimi hyvin kaikenikäisille katsojille. Positiivista palautetta tuli myös uskalluksestamme liikkeellisen teoksen tekoon ilman esimerkiksi mimiikkaan turvautumista. Mielestämme teoksen toimiessa monenikäisille katsojille palvelee se parhaiten myös lapsiyleisöä; uskomme, että jos aikuiset pitävät jostain esityksestä, he herkemmin vievät lapsensa sitä katsomaan.

Lapset eivät voi itse päättää, millaista taidetta he pääsevät näkemään. Taskinen toteaaakin, ettei lapsiyleisöä saa pettää ohjaamalla laiskasti, ja tekijän tulee heittäytyä kohtaamiseen katsojan kanssa. (Rissanen 2007, 43-44.)

Kuva 1. Työpaja. Kuva: Sipho Zulu

3 MIKSI TEHDÄ TANSSIA LAPSILLE?

Mielestämme taiteen tarjoaminen lapsille on tärkeää ja perusteltua. Taiteilijoina koemme lapsille suunnattujen esitysten tekemisen sekä haastavaksi että hauskaksi. Koska lähtökohtamme oli tehdä tarinallinen teos, olivat sen haasteet erilaisia kuin liikelähtöisen teoksen tekemisessä. Koimme nämä haasteet motivoiviksi ja opettavaisiksi, ja esimerkiksi sujuvien siirtymien luominen teokseen oli mielenkiintoista. Koemme motivoivaksi myös lapsiyleisöltä saatavan suoran palautteen siitä, ovatko he pitäneet teoksesta vai eivät. Lapset uskaltavat usein aikuisia rohkeammin heittäytyä kommunikoimaan teoksen kanssa, ja esiintyjinä koemme tämän palkitsevaksi. Kuten Nagel toteaa, taideteos herää henkiin, kun se kommunikoi yleisön kanssa (Nagel 2013, 164). Koemme, että lasten kanssa tämä toteutuu helposti, mikäli teos onnistuu puhuttelemaan lapsia yleisönä jollain tavalla. Seuraavissa kappaleissa perustellamme tarkemmin sekä tanssin merkitystä lapsille että lapsiyleisön merkitystä tanssille ja esiintyjille.

3.1 Tanssin merkitys lapsille

Miksi tanssiesityksen näkeminen paikan päällä on niin voimakas kokemus? Tanssi on kommunikatiivista, ja sen avulla voi ilmaista kerroksittain merkityksiä, joiden ymmärtämiseen ei tarvita aikuisen sanavarastoa. Tanssi on suoraa ja välitöntä. Tanssiesityksen kokeminen paikan päällä on täysin eri asia kuin esimerkiksi television välityksellä; paikan päällä katsoja näkee ja kuulee kineettiset toiminnot, kuten jalkojen tepsutuksen lattiaa vasten, paljon tarkemmin kuin ruudun välityksellä. (Magruder 2013, 4.) Ruokosen ja Rusanen mukaan taidekasvatuksen haasteena on lapsen oman kulttuurisen identiteetin selkeytyminen ja kulttuuristen ilmiöiden moninaisuuden ymmärtäminen. Heidän mukaansa lapsella tulee olla oikeus omaan kulttuuriseen tilaan ja yhteisöön, eli lastenkulttuuriin. Liikkuminen kuvitellun ja todellisen välillä on olennainen osa lapsen kehitystä. Lapsella on kyky kuvitella ja luoda sisäisiä mielikuvia, ja vaikka lapsi ymmärtääkin faktan ja fiktion erot, hänellä on valmius heittäytyä kuvitteluun ja leikkiin. Mitä rikkaampi kuvittelun kyky lapsella on, sitä paremmat mahdollisuudet hänellä on myös eläytyä sekä omiin että muiden tunteisiin. Eri taidemuodot antavat lapselle mahdollisuuden käsitellä symbolista todellisuutta konkreettisen todellisuuden rinnalla. (Ruokonen & Rusanen 2009, 11-12.) Tanssitaiteen katsominen ja ymmärtäminen ei myöskään vaadi lapsilta esimerkiksi samanlaista suomenkielen taitoa, joten se on tapa tarjota yhteinen elämys kaikille lapsille taustasta ja kielitaidosta riippumatta.

Merkittävä osa varhaiskasvatusikäisistä lapsista on päivähoidon piirissä, joten sitä kautta on mahdollista tavoittaa erilaisista sosioekonomisista taustoista tulevia lapsia (Ruokonen & Rusanen 2009, 11). Alakoulussa taas ovat lähes kaikki alakouluikäiset lapset. Läheskään kaikki perheet eivät käy vapaa-ajallaan katsomassa kulttuuria, saati tanssitaiteita, joten monelle lapselle päivähoidon tai koulun kautta tarjottu tanssiesitys voi olla todella ainutlaatuinen. Kuten Taskinen toteaa "-- lapset ovat sen armoilla, minkälaisista teatteria aikuiset heille tarjoavat ja näkemänsä perusteella muodostavat käsityksiään teatterista yleensä ehkä vuosikauden eteenpäin." (Rissanen 2007, 43.) Lapsille suunnatun tanssin tekemiseen sisältyy näin ollen myös vastuuta siitä, millaista tanssikäsitystä on osaltaan heille luomassa. Jos lapsi näkee kerran huonon elokuvan, ei hänen koko käsityksensä elokuvataiteesta luultavasti määrity sen perusteella, sillä elokuvia on jatkuvasti tarjolla. Tanssiteoksia lapsi sen sijaan ei

välttämättä näe melkein koskaan, joten yksittäisellä esityksellä voi olla valtava vaikutus siihen, millaisena lapsi mieltää tanssitaiteen.

3.2 Lapsiyleisölle esiintymisen erityispiirteet

Onko lapsille esiintyminen erilaista kuin aikuisille, ja mikä siitä tekee erilaista? Lappalainen toteaa lapsikatsojan hyväksi puoleksi sen, että hän on suora ja rehellinen esityskokemuksensa kanssa; lapsen ei tarvitse vielä piilotella kyllästymistään tai väsymystään, mikäli esitys ei häntä miellytä (Rissanen 2007, 51). Kokemuksemme mukaan lapsiyleisöltä saa suorempaa ja välittömämpää palautetta kuin aikuisilta katsojilta. Lapset myös reagoivat esitykseen vahvemmin esimerkiksi huudahduksilla, ja saattavat vaikkapa nousta katsomossa seisomaan ja tehdä liikettä esiintyjien tahdissa. Myös *Tarina kadonneesta tähdestä* -teoksen esityksissä katsomosta kuului toistuvasti kommentteja, kuten ”vau” ja ”ooh”. Lapsikatsojalle ei välttämättä ole vielä muodostunut yhtä vahvaa ennakkokäsitystä siitä, millaista teatterin tulisi olla. Rissanen haastattelema ohjaaja Riku Saastamoinen muistelee, että hänelle merkittävin kokemus lapsille suunnatun *Sanattomat näytökset* -teoksen ohjaajana oli, etteivät pienimmät katsojat kokeneet tarvetta etsiä teoksen ”metaforisia merkityksiä”, vaan katsoivat toimintaa konkreettisesti. He joko viihtyivät tai eivät viihtyneet. Näytelmä avautui heille selkeinä fyysisinä tekoina, kuten pukeutumisena, syömisenä, hampaiden harjaamisena ja näiden toistona. (Rissanen 2007, 37.)

Näyttelijä Jussi Johnsson toteaa haastattelussa, että lapsikatsojille suunnatun esityksen perusjännite voi rakentua jopa kokonaan näyttämöillusion ja katsojien todellisuuden väliselle leikille. Hän toteaa, että lasten ja nuorten esityksissä inspiroiva haaste on juuri tämä metatodellisuuden ja reaalityodellisuuden uudelleenmäärittely. Tärkeimmäksi Totem-teatterista saaduksi näyttelijäntöyhyöhön liittyväksi opikseen hän mieltää rohkeuden antautua suoraan kontaktiin yleisön kanssa. Tämä kontakti vaatii näyttelijältä sekä tilanneherkkyyttä että kykyä improvisoida. Johnssonin mukaan lapsille suunnatuissa esityksissä yleisösuhte on lähtökohtaisesti monitasoisempi kuin perinteisissä aikuisille suunnatuissa esityksissä, joissa yleisön odotetaan olevan ainoastaan katsojan roolissa. (Rissanen 2007, 51.) Teoksemme yleisösuhteesta kerromme myöhemmin luvussa 4.3.

3.3 Esitys esiintyjien ja yleisön yhteisenä tapahtumana

Lisa Nagelin artikkelissa *See Me! A Discussion on the Quality of Performing Arts for Children Based on a Performative Approach* kirjoittaja tutkii, mitä tapahtuu lapsille suunnatun esityksen laadun tutkimiselle, jos muutamme näkemyksemme taiteesta objektina taiteeseen tapahtumana. Artikkelissa pohditaan nimenomaan lapsille suunnattujen esitysten yleisösuhdetta sekä kommunikaatiota teoksen ja yleisön välillä. Artikkelin pohjautuu Siemke Böhnischin performatiiviseen lähestymistapaan teatterianalyysistä, keskittyen termeihin suuntaus ja kontakti suhteessa yleisöön, sekä dissonanssi. Koemme lasten osallisuuden kulttuuriin tärkeäksi, ja mielestämme lapsia ei tule aliarvioida teoksen yleisönä tai sen arvioijina.

Nagel viittaa artikkelissaan otteeseen kriitikko Anette Therese Pettersenin kirjoituksesta: ”The children are regularly calling out to [the main character] Lars throughout the entire performance. Even though

the performance only on occasion interacts with the audience's questions, comments and instructions, this does not seem to affect the spectators, who behave as if there is no fourth wall: "What were you doing in there?!"; "The butterfly is coming!"; "She's behind you!" etc." Nagel kyseenalaistaa näkemyksen siitä, että lasten huudahdukset olisivat automaattisesti merkki yleisön sitoutumisesta esitykseen. Artikkelissa todetaan, että kyseisessä tapauksessa lasten reaktiot ja huudahdukset, joilla yritetään kommunikoida esityksen henkilöille, jätetään esiintyjien puolelta huomiotta. Tämä voitaisiin tulkita niin, että yhteys yleisön ja esiintyjien välillä jää vajaaksi. Yllä kuvattu tilanne voidaan siis tulkita dissonanssina lavan ja katsomon välillä. Dissonanssi kuvaa ei-tarkoituksenmukaisia katkoja kontaktissa esiintyjien ja yleisön välillä, joita esiintyjät eivät välttämättä tiedosta. Tällaiset hetket tulevat näkyviin, kun yleisön reaktiot otetaan mukaan analyysiin. Nagelin mukaan tällöin on lähes välttämätöntä suhtautua lapsiin esityksen pätevinä arvioijina sen sijaan, että lasten huudahdukset tulkittaisiin vain hälynä tai innostuksena. Yllä olevassa esimerkissä lapset haluaisivat tietyn määrän suoraa kontaktia, mutta esiintyjät ovat siihen saatavilla vain tiettyinä hetkinä. Kriitikissä kuvastuu siis epäsuhta sen välillä, kuinka paljon yleisö toivoisi välitöntä kommunikaatiota ja kuinka paljon esiintyjät sitä yleisölle tarjoavat. (Nagel 2013, 160.) Koreografeina ja esiintyjinä toivomme yleisön kokevan teoksen vastaavaan heidän toiveeseensa kommunikaatiosta. Koemme myös esitykseen linkittyvän työpajan osaltaan vastaavan tähän tarpeeseen katsojan päästessä konkreettisesti samalle lavalle esiintyjien kanssa.

Yllä kuvatun kaltainen pyrkimys osallistua esitykseen koetaan yleisesti "normaaliksi" lapsiyleisön käytökseksi; lapset reagoivat tavalla, johon mukana olevat aikuiset ovat tottuneet. Lasten huutelu voidaan kuitenkin tulkita myös yrityksenä tulla huomioiduksi ja otetuksi mukaan esitykseen, eikä oikeana kokemuksena osallistumisesta. Jos tätä tarkastelee pedagogisesta näkökulmasta, on selvää, että esityksestä puuttuu jotain kommunikaation osalta. Tämä johtaa olettamukseen siitä, että lasten sinnikkäät yritykset saada esiintyjien huomio olisivatkin merkki heidän halustaan ja tarpeestaan tulla huomioiduksi ja otetuksi mukaan esitykseen, eivätkä niinkään osallistumisen kokemuksesta. Mikäli taidetta tarkastellaan tapahtumana, katsojasta tulee myös taiteen luoja esityksen herätessä henkiin katsojan mielessä. Yleisön reaktiot voidaan täten ymmärtää merkityksellisenä ja itseoikeutettuna osallistumisena esitykseen. Kun lapset huomioidaan esityksen laadun arvioijina, heidän reaktionsa esityksen aikana rakentavatkin itse tapahtumaa ja ovat osa sitä. (Nagel 2013, 160-161.)

4 DRAMATURGISET RATKAISUT

Olemme aiemmin tanssinopettajaopintojemme aikana tehneet yhdessä liikkeellisen, kontaktiin ja akrobatiaan perustuvan dueton *Valovuoteen*. Ajatus lapsille suunnatusta, avaruusaiheisesta tanssiteoksesta syntyi tämän dueton harjoitusprosessin aikana keväällä 2018. Kirjasimme tuolloin syntyneet ideat ylös mahdollista myöhempää käyttöä varten. Ideoita syntyi muun muassa eri planeetoista ja niiden asukkaista, ja esimerkiksi teoksessa lopulta nähty Salsaplaneetta keksittiin tuolloin. Kun päätimme tehdä tämän teoksen opinnäytetyönämme, palasimme aiemmin kirjaamiimme ajatuksiin, ja lähdimme ideoimaan teosta niiden pohjalta. Seuraavissa luvuissa kerromme tarkemmin käsikirjoitusprosessista ja käsittelemme erilaisia dramaturgisia keinoja. Käsittelemme näitä keinoja lähinnä teatteritaiteen kautta, soveltaen niitä omaan prosessiimme.

4.1 Käsikirjoitus

Varsinainen taiteellinen prosessimme käynnistyi kesällä 2019 käsikirjoituksen (LIITE 1) kirjoittamisella. Lähtökohtana käsikirjoitukselle olivat avaruusteema ja se, että teos olisi suunnattu lapsille. Aloitimme käsikirjoituksen hahmottelun pohtimalla sitä, mikä olisi omien roolihahmojemme, maan asukkaiden, motiivi lähteä avaruuteen. Kahdestaan ideointi tuotti nopeasti tulosta, ja käsikirjoitus syntyi yllättävän vaivattomasti. Päädyimme siihen, että tarinan avainhenkilö on Tähti, joka lähtee seikkailemaan pois omasta tähtikuviostaan Otavasta. Tästä rakentui juonen punainen lanka; maan asukkaat näkevät Tähten lähtevän pois kuviostaan, ja haluavat lähteä avaruuteen etsimään hänet, jotta hän palaisi takaisin paikalleen. Tämän ympärille rakensimme muun tarinan: mitä ja ketä avaruudessa kohdattaisiin, millainen olisi Tähten ja maan asukkaiden matka läpi avaruuden, ja mihin seikkailu lopulta päättyisi. Pohdimme käsikirjoitusta kirjoittaessamme tulevan teoksen rakennetta ja draaman kaarta, ja pyrimme rakentamaan teokseen dynaamisia vaihteluita.

4.1.1 Juonen luominen

Heinonen & Reitala määrittelevät tarinan ja juonen eroa seuraavasti: ”Tarina on tapahtumien ”todellinen” järjestys ja juoni se, miten kirjailija on asian esittänyt.” Ne voivat olla myös keskenään identtiset, mutta kronologinenkin juoni sisältää miltei aina ajallisia katkoksia. (Heinonen & Reitala 2003, 24-25.) Juonta pidetään olennaisena draamalliselle kerronnalle, ja kenties sen keskeisimpänä elementtinä. Aristoteleen mukaan juoni on ”draaman sielu” – sen järjestävä, koossapitävä ja merkitystä antava voima. (Hyrkkänen, Kilpi & Numminen 2018, 214-215.) Teoksemme tarina on kronologinen, ja myös sen juoni etenee kronologisesti. Kaikkia tarinassa tapahtuvia asioita ei kuitenkaan näytetä yleisölle, joten juonemme sisältää ajallisia katkoksia.

Draaman kirjoittaminen on funktionaalista kirjoittamista, joka tarkoittaa tekstin tuottamista tiettyyn tarkoitukseen: esitettäväksi. Dramaturgian voi määrittää olevan ainesten sommittelua toisiinsa, suurempaan kokonaisuuteen sekä ympäröivään kontekstiin. Draamalliseen sommitteluun on olemassa selkeitä periaatteita ja malleja. Näistä tunnetuimmat pohjautuvat Aristoteleen ajatuksiin tragedian dramaturgiasta. (Hyrkkänen, Kilpi, Numminen & Peltoniemi 2018, 69 & 209.) Teoksemme juonen

selkeydyttyä kehitelimme kohtaukset sen ympärille. Pidimme kohdeyleisön mielessämme, ja pyrimme kirjoittamaan lapsia kiinnostavan kokonaisuuden, joka sisältäisi sekä jännitystä että huumoria. Kohtausten kirjoittamisen lähtökohtana olivat erilaiset avaruudessa asuvat hahmot, joiden ympärille tapahtumat rakentuivat. Tässä vaiheessa teokseen muodostuivat avaruusaluksen rakentelu -kohtaus, pakkaaminen, Hiiri ja Kuu -kohtaus, Salsaplaneetta, avaruuden pahikset ja taistelukohtaus sekä kasvikohtaus. Näiden lisäksi teokseen tuli Tähdien soolokohtauksia. Sommittelimme kohtauksia suhteessa toisiinsa ja teimme dramaturgisia valintoja. Pohdimme, millä keinoin saisimme teokseen dynaamisia vaihteluita ja missä järjestyksessä eri kohtaukset tukisivat parhaiten kokonaisuutta.

4.1.2 Dramaturginen ekonomia

Dramaturgisen ekonomian avulla esityksestä tulee ilmavampi, ja esiintyjien ilmaisu pääsee voimakkaammin esille (Hyrkkänen, Kilpi & Numminen 2018, 210). Kohtausjaot ovat yksi keskeisimmistä tavoista näytelmän juonen osittamisessa. Usein teokseen otetaan mukaan vain kohtaukset, jotka kertovat draaman kannalta jotain olennaista. (Heinonen & Reitala 2003, 25 & 28.) Katsojakokemuksesta tulee mielekkäämpi, kun esitys tiivistyy. Pyrimme luomaan teoksestamme dramaturgisesti ekonominen; karsimme pois joitakin kohtauksia, ja selkeytimme näin kokonaisuutta. Pohdimme aluksi, näyttäisimmekö teoksessamme hahmojemme matkustamisen avaruudessa planeetalta toiselle. Mahdollisuutena olisi ollut esimerkiksi käyttää näissä siirtymissä projisointeja, mutta lopulta päädyimme jättämään nämä kohdat kokonaan pois esityksestä. Tämä oli kokonaisuuden kannalta toimiva valinta, sillä näin juoni etenee nopeammin, esitys pysyy tarinan kannalta olennaisissa asioissa ja jännite on tiheämpää. Teoksessamme siirtymät uusiin tapahtumapaikkoihin luodaan valojen ja musiikkivaihdosten avulla. Uuteen tapahtumapaikkaan siirryttäessä myös osa lavalla olevista hahmoista vaihtuu, jolloin paikan vaihtuminen tulee yleisölle selväksi.

Esiintyjien läsnäolon ja poissaolon välinen dynamiikka on kerronnallisen toiminnan kannalta keskeistä. Sillä, mitä teoksessa näytetään, on merkitystä, sillä näytettävät asiat korostuvat. Leikkauskohdat läsnäolon ja poissaolon välillä aiheuttavat katsojassa niin sanotun täyttymättömyyden tunteen. Näin katsojan kiinnostus saadaan suunnattua kohti seuraavaa kohtausta ja tarinan loppua. (Heinonen & Reitala 2003, 26 & 47.) Tarinan ymmärtämisen kannalta ei ole välttämätöntä näyttää yleisölle kaikkea, ja myös näyttämättä jättämisellä voi luoda jännitettä esitykseen. Loimme teokseemme yllätyksellisyttä esimerkiksi Avaruushiiri-hahmon kautta. Hahmo esitellään tarinan alussa, eikä näy sen jälkeen, ennen kuin tuleekin esiin ratkaisevalla hetkellä tarinan lopussa. Lopulta hiiri onkin olennainen osa koko tarinan loppuratkaisussa.

Kuva 2. Avaruushiiri. Kuva: Siphu Zulu

4.1.3 Rakenne ja draaman muoto

Rakenne on teoksen koossa pitävä ominaisuus (Hyrkkänen, Kilpi & Numminen 2018, 226). Draama voidaan jakaa kahteen muotoon, suljettuun ja avoimeen draamaan. Suljettu draama on yleensä probleeminäytelmä. Draaman alussa esitellään kysymyksiä ja synnytetään ristiriitoja, jotka lopussa ratkeavat. Suljetun draaman rakenne on yhtenäinen ja siinä on yleensä selkeä huippukohta. Aika ja tila ovat rajattuja tässä draaman muodossa. (Heinonen & Reitala 2003, 29 & 47.) Aristoteleen määritelmä suljetusta draamasta on seuraavanlainen:

”Alulla tarkoitan sellaista, mikä itse ei ole välttämätön seuraus jostakin, vaan jonka seurauksena muut asiat kehkeytyvät tai syntyvät. Loppu sitä vastoin kehittyä jonkin toisen seurauksena, joko välttämättömänä tai useimmiten, eikä sen jälkeen enää tule mitään. Keskikohta on se, mikä itse on seurausta toisesta ja josta seuraa toinen. Siksi hyvin rakennettujen juonien ei pidä alkaa sattumanvaraisesti mistä tahansa eikä päättyä mihin sattuu, vaan niiden tulee noudattaa näitä periaatteita.” (Heinonen & Reitala 2003, 32.)

Saksalaisen näytelmäkirjailija Gustav Freytagin määritelmä draamallisesta esityksestä on samankaltainen. Freytag kehitti mallin, jonka mukaan draama muotoutuu juonellisen jännitteen ympärille. Hän käsittää draamallisen rakenteen sisältävän viisi osaa: ekspositio, nouseva toiminta, klimaksi, laskeva toiminta ja resoluutio. Lähtöpisteen jälkeen asiat joutuvat epätasapainotilaan, minkä seurauksena draama käynnistyy. Tästä seuraa jännityksellisiä tapahtumia, jotka lopulta johtavat draaman loppuun:

konfliktin kautta tasapainotilan palautumiseen ja ratkaisun löytymiseen. Draamallinen kerronta voidaan jäsentää myös käänteen kautta, jolloin draamassa kuvataan kliimaksipisteen käänteen myötä siirtymä alkutilanteesta lopputilanteeseen. (Hyrkkänen, Kilpi & Numminen 2018, 206.) Avoin draamamuoto sen sijaan on suljettua draamaa abstraktimpi. Se voi koostua sattumanvaraisten tapahtumien yhteensovittamisesta. Selkeän huippukohtan tai ongelmanratkaisun sisältyminen avoimeen draamaan ei ole välttämättömyys. Harvoin nähdään täysin puhtaasti avoimen tai suljetun draaman mukaisia esityksiä. (Heinonen & Reitala 2003, 29.)

Tarina kadonneesta tähdestä on muodoltaan enimmäkseen suljettu. Juonemme esittää fiktiivisen aikajatkumon, eikä päästä katsojaansa reaaliaikaan. Teoksemme aika ja paikka ovat rajattuja, ja tarinan tapahtumat sijoittuvat tiettyihin, joskin keksittyihin, paikkoihin avaruudessa. Aika etenee kronologisesti tarinan suljetussa ajassa. Tarinan alussa syntyy ongelma: yksi Otavan tähdistä lentää pois paikaltaan, ja kuvio pitää saada ennalleen. Tämän ongelman syntyminen saa aikaan koko tarinan toiminnan. Teoksen tapahtumissa ongelmaan etsitään vastausta, kun maan asukit etsivät Tähteä. Tästä seuraa erilaisia tilanteita teoksen keskiosassa, kunnes teoksen loppupuolella nähdään tarinan huippukohta. Huippukohta saa alkunsa avaruuspahiksen siepatessa Tähten vangikseen salsakohtauksen aikana. Tämä on olennainen käänne juonessa. Sieppaamista seuraa taistelukohtaus, jossa maan asukit ja avaruuden pahikset taistelevat keskenään. Kohtauksen intensiteetti kasvaa ja teoksen huippukohta saavutetaan pahan ollessa ylivoimaisesti voitolla. Viime hetkellä jännitys purkautuu, kun tilanteeseen tulee ratkaisu: lavalle kipittää hiiri, jota pahikset pelkäävät. Ratkaisun hetki on keskeinen ja merkittävä, sillä silloin tapahtumien kulku pysähtyy. Suljetulle draamalle tyypillisesti meidänkin tarinassamme löytyy lopulta ratkaisu alussa syntyneeseen ongelmaan, kun maan asukit löytävät ja pelastavat Tähten ja tämä palaa takaisin kotiinsa tähtikuvioon. Tarinan ympyrä sulkeutuu ja tullaan päätepisteen ristiriidattomaan tasapainotilaan. Loppu jää kuitenkin osittain avoimeksi, sillä maan asukkien kotiinpaluuta ei näytetä.

4.1.4 Jännitteen luominen

Jännite on yksi keskeisimpiä dramaturgisia työkaluja. Usein toimiva jännite rakentuu odotuksen ilmapiiirin luomisella. Tämä tarkoittaa sitä, että katsoja saadaan kiinnostumaan esityksen etenemisestä. Erilaiset esitykselliset teokset muotoutuvat erilaisten jännitteiden ympärille. Jännite voi olla esimerkiksi painostava ja purkautumaton, kasvava tai purkautuva. Jännitettä luovat läsnä- ja poissaolon hetket. Katsojien samaistuminen esityksen henkilöihin toimii jännitteiden synnyttäjänä. Yleisö pyritään saamaan myötäelämään hahmojen toimintaa ja tunteita sekä kokemaan teoksen tunnelmia, ristiriitoja ja ratkaisun hetkiä. (Hyrkkänen, Kilpi & Numminen 2018, 215-216.)

Kuten edellisessä luvussa kerroimme, teoksemme rakenteessa jännitettä luodaan jännityksen kasvatamisen ja purkautumisen kautta. Juonen keskivaiheessa on tapahtumien kehittelyä, joka lopussa tiivistyy huippukohtaukseen. Jännitettä luo teoksemme juonessa myös se, että tarinan sankarit siirtyvät avaruudessa paikasta toiseen, ja uudet tilanteet usein tulevat yllätyksenä. Tällä pyrimme luomaan katsojalle odottavan tunnelman ja jännitystä siitä, mitä tarinassa seuraavaksi tapahtuu. Jännite on juonessa läsnä loppuratkaisun koittamiseen asti. Teoksessamme on myös yksittäisten kohtausten sisällä kuin pieniä tarinoiden kaaria: jännitteen syntyminen ja kasvaminen, ja lopulta purkautuminen.

Esimerkiksi kasvikohtauksessa maan asukit joutuvat kohdakkain avaruuskasvin kanssa. Kohtaus kehittyi huippuunsa toisen heistä joutuessa kasvin nielaisemaksi. Lopulta toinen maan asukki onnistuu pelastamaan kaverinsa, ja kohtauksessa syntynyt jännite purkautuu. Teoksessamme erilaisia tunnelmia ja hahmojen tunteita välitetään ilmaisun, toiminnan ja musiikkivalintojen kautta. Tavoitteenamme oli, että katsoja pystyisi eläytymään esitykseen. Teoksen intensiivisyyden, päähahmojen inhimillisyyden ja esiintyjien ilmaisukyvyyn ansiosta katsojien oli helppo myötälää mukana.

Kuva 3. Kasvilta pelastautuminen. Kuva: Sipho Zulu

4.1.5 Esineiden kuljettaminen juonessa

Dramaturginen kuljetus muodostuu, kun jokin asia kulkee mukana esityksessä. Katsojan on tarkoitus seurata kyseistä asiaa, jolloin esityksen havainnointi ja kokeminen voidaan halutessaan rakentaa sen varaan. Hyrkkäsen, Kilpin & Nummisen mukaan dramaturgisella kuljetuksella voi muodostaa katsojalle esityksen halki seurattavan polun. Kuljetus voi olla henkilön kaari, eri kanteilta tapahtuva aiheen käsittely tai annetun motiivin kuljetus esityksen dramaturgiassa. Motiivilla tarkoitetaan tässä yhteydessä esimerkiksi toimintaan johtavaa esinettä tai tavaraa. (Hyrkkänen, Kilpi & Numminen 2018, 220.)

Teoksessamme on monia erilaisia esineiden ja roolien kuljetuksia läpi tarinan. Yhden esineen, juustokimpaleen, kuljetuksen nostamme erityisesti esille. Juustokimpale kulkee teoksen alusta asti mukana juonessa. Se esitellään ensimmäisen kerran teoksen alkupuolella pakkauskohtauksessa, kun maan asukit pakkaavat reppuunsa avaruusmatkalla tarvittavia asioita. Kuukohtauksessa maan asukit kohtaavat Avaruushiiren, joka pitää juustosta. Juuston kuljettaminen juonessa on olennaisessa roolissa, sillä se tuo koko tarinalle loppuratkaisun. Juusto on hiiren toiminnan motiivina; hiiri on seurannut

maan asukkeja sen toivossa koko tarinan ajan. Kun hiiri tulee taistelukohtauksessa lavalle repun luo, jossa juusto on, pelästyvät avaruuden pahikset hiirtä ja kiiruhtavat pakoon. Tilanne ratkeaa juuston perässä kipittävän hiiren tuodessa sekä pelastuksen maan asukeille, että ratkaisun koko tarinan ongelmaan.

4.2 Tarinan rytmin luominen

Rytmi voidaan määrittää nousun ja laskun sekä jännityksen ja sen laukeamisen vuorotteluksi. Rytmi ohjailee sitä, miten katsoja vastaanottaa esityksen. (Heinonen & Reitala 2003, 27.) Tarinan rytmiä luovat keskenään erilaisten kohtausten vuorottelu, kohtausten keskinäiset suhteet sekä toiston ja tempon käyttö dramaturgisenä keinona. Tapahtuma-ajan ja -paikan muutokset ja tarinan hahmojen vaihdokset ovat keskeisiä tempon synnyttämisessä. Seuraavissa luvuissa kerromme, millaisia ratkaisuja olemme käyttäneet teoksemme rytmittämisessä.

4.2.1 Erilaiset kohtaukset rytmin luojana

Rytmiä syntyy toiminnan kiihdyttämisen ja hillitsemisen sekä monologin, dialogin ja joukkokohtausten vaihteluiden sekä näiden määrän vaihtelun kautta. Merkittävä rytminen keino on koomisten ja traagisten kohtausten vuorottelu. (Heinonen & Reitala 2003, 27.) Teoksen käsikirjoitusta tehdessämme pyrimme siihen, että tunnelmaltaan ja dynamiikaltaan erilaiset kohtaukset vaihtelisivat. Esimerkiksi iloisen salsaplaneettakohtauksen jälkeen seuraa uhkaava ja jännittävä taistelukohtaus. Kasvikohtauksesta muotoutui tunnelmaltaan salaperäinen ja intensiivinen. Kuukohtaus taas on dynamiikaltaan melko rauhallinen, joskin hiiren nopealiikkeisyys tuo kohtauksen muuten seesteiseen tunnelmaan vastapainoa. Avaruusmatkakohtauksessa lavalla tapahtuu paljon yhtä aikaa. Avaruusaluksen rakentelu -kohtauksen tunnelmasta kehitelimme leikkisän ja energisen. Pyrimme siihen, että kohtaukset olisivat myös liikkeelliseltä dynamiikaltaan erilaisia ja aikaansaisivat näin erilaisia tunnelmia. Joissain kohtauksissa liike on nopeaa ja sähköämpää, toisissa taas hillitympää ja pehmeämpää. Koreografioista kerromme lisää Koreografinen prosessi -luvussa.

Myös erilaiset musiikit ja valotilanteet ovat tärkeässä osassa kohtausten tunnelmien luomisessa. Rakentelukohtauksen etenevä, iloinen ja rytminen musiikki luo mielikuvan innostuneesta ja kisailevasta toiminnasta. Sen sijaan kuukohtauksen tasainen äänimatto tukee sekä kohtauksen rauhallisuutta että Kuu-hahmon verikkaista olemusta. Taistelukohtauksen voimakas ja pauhaava musiikki luo pelottavan ja uhkaavan tunnelman. Salsaplaneetan iloista ja vauhdikasta tunnelmaa synnyttävät liikkuvat, lämpimät värivalot, kun taas kasvikohtauksen hämärällä, violetinsävyisellä valaistuksella luodaan kohtaukseen salamyhkäisyyttä. Taistelukohtauksessa käytimme tehosteena savukonetta. Savu on usein vaaran merkki, joten se toimi hyvin tehokeinona korostaen kohtauksen uhkaavaa ja pelottavaa tunnelmaa. Näiden musiikkivalintojen ja valotilanteiden avulla saimme rakennettua keskenään erilaisten kohtausten vuorottelua ja luomaan teokseemme rytmiä, jolloin kokonaisuus ei ole tasapaksu ja pitkäveiteinen vaan pitää katsojan mielenkiinnon yllä. Erilaisten kohtausten vuorottelu on tärkeää erityisesti lapsille suunnatuissa teoksissa, jotta lapset jaksavat keskittyä seuraamaan esitystä.

Teokseemme rytmiä luo lisäksi se, että tanssijoiden lukumäärä kohtauksittain vaihtelee. Teoksessa vuorottelevat niin soolo-, duetto- kuin ryhmäkohtauksetkin. Teoksen aloittavassa Tähdän ensimmäisessä soolossa Tähdän roolin tekevä tanssija on yksin lavalla. Salsakohtaus sen sijaan on joukkokohtaus, jossa kaikki kymmenen tanssijaa ovat näyttämöllä yhtä aikaa. Tanssijoiden määrä vaihtelee myös joidenkin yksittäisten kohtauksien sisällä; esimerkiksi avaruusmatkakohtauksen rakensimme sitten, että kohtaus kasvaa edetessään, ja tanssijoita tulee vähitellen lisää lavalle.

4.2.2 Toiston käyttö

Heinonen & Reitala mainitsevat tietyn teeman ja rakenteen toiston rytmin tekijänä (Heinonen & Reitala 2003, 27). Haluttuja merkityksiä voi aikaansaada ja tihentää käyttämällä toistoa. Mekaaninen toisto voi tuhota merkitystä, sillä se tuottaa turtumuksen kokemuksen, jolloin toistettava asia menettää merkityksensä. (Hyrkkänen, Kilpi & Numminen 2018, 233). Käytimme toistoa dramaturgisena keinona tarinan luomisessa. Toistoa tapahtuu teoksen rakenteessa teoksen koko keskiosassa. Kukin kohtaus pitää sisällään uuden paikan avaruudessa, jonne maan asukit matkustavat. Teoksessa toistuu siis siirtyminen aina seuraavaan, uuteen paikkaan, vaikka nämä paikat ovatkin keskenään erilaisia. Tämä matkustamisen toistuminen luo teokseen etenevän rytmin. Käytimme toistoa myös koreografisena keinona. Esimerkkinä mainittakoon Tähti-hahmon kolme sooloa, jotka ovat liikelaadultaan samankaltaisia. Ensimmäinen soolo on rakennettu viimeisen soolon liikemateriaalia ja improvisaatiota yhdistelemällä, ja kaikissa Tähdän soolokohtauksissa on sama musiikki. Nämä teoksen eri vaiheissa toistuvat soolot rytmittävät tarinaa ja luovat rytmiä koko teoksen kaareen.

4.2.3 Tarinan tempo

Tempo on yksi teokseen rytmiä luovista elementeistä. Juonitasolla tempoa luovat muun muassa henkilömuutokset sekä ajan ja paikan muutokset. Myös toiminnan ajallisten kestojen vaihtelut synnyttävät rytmiä. (Heinonen & Reitala 2003, 27-28.) Tempo rytmittävänä tekijänä on teoksesamme läsnä muun muassa eri mittaisina kohtauksina, joiden kestot määrittyvät toiminnan, koreografian tai käytetyn musiikin keston mukaan. Teoksen alussa on Tähdän soolo, joka on noin kahden minuutin mittainen. Tämän jälkeen seuraa kymmenen minuutin pituinen avaruusaluksen rakentelu -kohtaus. Juonitasolla tempoa taas luovat esiintyjien useat hahmovaihdokset ja tapahtumapaikkojen muutokset. Voidaan sanoa teoksemme tempon olevan nopea, sillä näitä hahmovaihdoksia ja tapahtumapaikkojen muutoksia on paljon. Lähes joka kohtauksessa esitellään uusia hahmoja, Tähdän ja maan asukkien ollessa ainoat läpi koko tarinan kulkevat hahmot.

4.3 Teoksen yleisösuhte

Hyrkkänen, Kilpi & Numminen määrittelevät käsitteen atmosfääri tarkoittavan tunnelmaa tai ilmastoa. Atmosfääri vaikuttaa osaltaan teoksen kokemiseen, tulkittamiseen ja vastaanottoon. Esityksellinen perustilanne sekä sen puitteissa muotoutuva katsojasuhde vaikuttavat atmosfäärin muotoutumiseen. Ilmasto on erilainen riippuen siitä, onko katsojasuhde aggressiivinen, leikittelyvä tai välinpitämätön. Esityksen yleisöä kohti suuntaamat eleet ovat tärkeässä asemassa. (Hyrkkänen, Kilpi & Numminen

2018, 205.) Prosessin alussa mietimme, millaiseksi haluamme teoksen yleisösuhteen muotoutuvan. Pohdimme, haluammeko esimerkiksi osallistaa yleisöä juonen kuljetukseen. Päädyimme lopulta siihen, että yleisö tulee varsinaisesti mukaan vasta teoksen jälkeisessä työpajassa. Halusimme teoksen hahmojen kuitenkin ottavan kontaktia yleisöön, ja luoda siten syvempää katsojasuhdetta ja vuorovaikutuksellista atmosfääriä. Tämä tapahtui muun muassa katseiden ja eleiden suuntaamisella yleisöön. Pakkaamiskohtauksessa hahmomme pakkaavat reppuun matkalla tarvittavia esineitä ottaen samalla kontaktia yleisöön katsein ja elein. Kuukohtauksessa taas hiirellä on tärkeä rooli vuorovaikutuksen luomisessa katsojiin; hiiri käy muun muassa nuuhkimassa yleisöä ja esittelee heille häntäänsä. Koemme lämminsävytteisen ja vuorovaikutuksellisen atmosfäärin luomisen tärkeäksi lapsille suunnatuissa teoksissa.

4.4 Hahmojen luominen

Tarinan henkilöt määrittyvät ensisijaisesti tekojensa perusteella. Luonteet syntyvät henkilöiden toiminnan kautta. Luonteesta tulee ilmi, mitä henkilöt tavoittelevat tai karttavat. Aristoteleen mukaan luonteiden tulee olla hyviä, hahmolleen sopivia ja johdonmukaisia. (Heinonen & Reitala 2003, 33.) Peltoniemi kirjoittaa draamallisen henkilön syntyvän, kun hänelle määritellään tahdonsuunta ja tahdonsuunnalle este (Peltoniemi 2018, 71). Teoksessamme on useita erilaisia hahmoja, joiden luonteet muovautuivat ja kirkastuivat prosessin edetessä.

Kehitimme omien hahmojemme, avaruuteen lähtevien maan asukkien, luonteita toiminnan kautta. Pakkaamiskohtauksessa viemme reppuun erilaisia tavaroita. Kehittelimme sitä, millä tavoin ja millä ajatuksella haemme tavarat, ja mikä on meidän välinen suhteemme. Näiden ajatuksien ja toimintojen kautta toisesta hahmosta muotoutui huolettomampi ja rennompi ja toisesta tiukempi ja järjestelmällisempi. Suhtautumisemme toisiimme ja toistemme toimintaan määrittää hahmojemme luonteita. Esimerkkinä tällaisesta hahmojen luonteita määrittävästä suhtautumisesta on tilanne, jossa toinen meistä hakee *Aku Ankka* -lehden pakattavaksi ja ryhtyy lukemaan sitä. Toinen huomaa tämän, pitää sarjakuvan lukemista huonona ideana ja ajanhukkana ja repäisee lehden toisen kädestä. Tämä toiminta saa katsojan määrittämään hahmojen persoonia. Myös muissa kohtauksissa hahmojemme luonteet tulevat esille toiminnan kautta. Esimerkiksi kuukohtauksessa toinen meistä säikähtää ja pelkää Avaruushiirtä, kun taas toinen on rohkeampi ja lähestyy hiirtä uteliaasti. Hahmojen luonteet tulevat ilmi myös rakentelukohtauksen koreografiasta liikkeellisellä tasolla ja elekielen avulla. Maan asukit ovat draamallisia henkilöitä teoksessamme, eli niillä on tarinassa selkeä pyrkimys ja ne kuljettavat juonta eteenpäin.

Tähti-hahmosta muotoutui luonteeltaan herkkä ja kaunis, mutta utelias. Tähden luonne on johdonmukainen. Uteliaisuus suurta avaruutta kohtaan saa Tähden lähtemään kotoaan. Herkkänä olentona se on kuitenkin haavoittuvainen avaruuden vaarojen edessä. Hahmon herkkä ja pehmeä liikekieli korostaa sen luonnetta. Tähden kaappaavat avaruuspahikset ovat tietysti pahoja, omahyväisiä ja ilkeitä. Näidenkin hahmojen luonne tulee esiin toiminnan kautta. Harjoittelimme pahiksia esittävien tanssijoiden kanssa uhkaavan olemuksen ilmaisua. Tanssijoiden tuima ilme ja kehon etukenossa oleva asento synnyttivät hahmot elämään. Pahisten asut ovat tyylikkää, ihonmyötäiset ja kiiltävästä materiaalista tehdyt. Asuista tulee liskomainen vaikutelma, mikä tukee pahisten olemusta – liskomaisuus mielletään

usein iljettäväksi ja vastenmielisellä tavalla juonittelevaksi. Myös pahisten kasvoissa olevat sotamaalaukset korostavat hahmojen luonnetta.

Kuu-hahmosta kehittelimme arvokkaan ja itsevarman olennon. Kuun tyylikkään olemuksen synnyttävät Kuun yläviistoon suunnattu katse sekä ylväs ryhti sen kantaessa korkealla käsissään suurta pyörää valolamppua. Verkkainen liikkuminen korostaa hahmon arvokkuutta. Toiminnan kautta Kuun luonne tulee esille sen välinpitämättömästä suhtautumisesta muihin hahmoihin. Kuu ei huomioi kanssaan asustavaa hiirtä eikä myöskään aluksi reagoi maan asukkien yrityksiin ottaa Kuuhun kontaktia. Kuussa asustava Avarushiiri taas on toimelias, leikkisä ja utelias hahmo, jonka päässä liikkuvat lähinnä hännän ja viiksien kanssa puuhastelu sekä juuston syöminen. Hiiren roolin tehnyt tanssija omaksumi hahmonsa roolin hyvin ja kehitti roolia itsenäisesti antamiemme ohjeiden kautta. Ohjeistimme tanssijaa hiiren liikelaadun löytämisessä ja asennoissa, joissa halusimme näkyvän eläimellisyyttä. Hiiri saa olemuksellaan ja toiminnallaan aikaan humoristisia hetkiä. Hauskuutta saa aikaan jo itsessään hahmon ulkoinen olemus: suuri häntä, näyttävä nenä ja valohame.

Teoksen iloisimmiksi ja veikeimmiksi hahmoiksi muotoutuivat Salsaplaneetan asukkaat. Hahmojen luonne muovaantui kohtauksen koreografian kautta; salsaajat ilakoivat vailla huolen häivää ikuisissa bileissä. Tanssijoiden ilmaisu oli tärkeää, jotta iloisuus ja meininki välittyi katsojille. Ohjeistimme tanssijoita leveään hymyyn ja railakkaan innostuneeseen olemukseen. Asusteiksi Salsaplaneetan tanssijoille valitsimme kultaiset huiskut päähän, värikkäät silmikot ja kimaltelevat hameet. Näillä korostimme hahmojen huoletonta olemusta ja Salsaplaneetan juhlahumua.

4.5 Tapahtumapaikka ja teoksen nimi

Avaruus teoksen tapahtumapaikkana toimii mielestämme hyvin lapsiyleisölle. Avaruus on ääretön ja mysteerinen paikka, ja siksi sinne voi helposti sijoittaa mielikuvituksellisia tapahtumia. Teoksen nimen valinnassa pyörittelimme erilaisia vaihtoehtoja. Halusimme nimestä käyvän jollain tasolla ilmi, mitä teoksessa tapahtuu. Emme halunneet nimen olevan liian abstrakti, ja lopulta päädyimme nimeen *Tarina kadonneesta tähdestä*. Nimi kertoo yksinkertaisesti, mistä teoksemme kertoo, ja sopii mielestämme hyvin lastenteoksen nimeksi. Julisteeseen ja muihin mainoksiin lisäsimme vielä alaotsikon "Lähde mukaan avaruusseikkailuun!", jonka tavoite oli innostaa ja herättää lisää mielenkiintoa teosta kohtaan.

5 TAITEELLINEN PROSESSI

Tässä luvussa esittelemme teoksemme taiteellista prosessia. Kerromme, millaisia koreografisia metodeja käytimme eri kohtausten liikemateriaalien valmistamisessa. Lisäksi käsittelemme musiikkivälintojamme sekä teoksen visuaalisen ilmeen luomista.

5.1 Työryhmän kokoaminen

Tanssijoiden löytämisessä oli aluksi haastetta. Lähtökohtanamme oli, että haluaisimme ainakin kuusi tanssijaa meidän lisäksi. Aloitimme tanssijoiden rekrytoinnin laittamalla koulumme Facebook-ryhmään ilmoituksen, jossa haimme tanssijoita teokseemme, mutta tätä kautta saimme vasta yhden tanssijan. Lisäksi olimme kysyneet kahdelta sillä hetkellä vaihdossa olevalta opiskelijaltamme, tulisivatko he mukaan teokseen. Pohdimme vaihtoehtona myös tanssilukiolaisten värväämistä projektiin, mutta lähtökohtaisesti halusimme teokseen ammattiopiskelijoita. Lopulta pidimme 30.9.2019 koulumme opiskelijoille koetanssin, josta valitsimme 5 tanssijaa jo mukana olevien kahden tanssijan lisäksi. Ennen joulua saimme tiedon, että silloin vaihdossa oleva tanssija, jonka olimme valinneet Tähtien rooliin, ei pystyisikään osallistumaan teokseemme. Onneksi löysimme pian hänen tilalleen toisen tanssijan ja saimme työryhmän kasaan. Lopulta teoksessamme esiintyi yhteensä 10 tanssijaa, joiden lisäksi meillä oli jo prosessin alussa tiedossa projisointien suunnittelija Antti Lindholm.

Alun perin pohdimme, ottaisimmeko yhteyttä musiikin ja muotoilun opiskelijoihin, mutta päädyimme siihen, että on aikataulullisesti helpompaa, jos suunnittelemme itse sekä teoksen äänimaailman että puvustuksen. Pohdimme myös livemusiikin käyttöä, mutta tulimme siihen tulokseen, että nauhalta tuleva musiikki sopisi paremmin teoksen näyttämökuvaan esitystilan huomioon ottaen. Lisäksi myös musiikin osalta tuntui helpommalta olla itse vastuussa siihen liittyvistä aikatauluista.

5.2 Koreografinen prosessi

Koreografinen prosessimme alkoi syksyllä 2019. Työskentely prosessin aikana oli liikemateriaalin tuottamista tanssisalissa, sen opettamista tanssijoille ja kohtausten muovaamista harjoituksissa. Koreografioiden tekeminen tapahtui limittäin, eli työstimme monen eri kohtauksen liikemateriaalia samaan aikaan. Kumpikin tuotti liikemateriaalia, jota yhdistelimme liikesarjoiksi. Näitä liikesarjoja muokkasimme prosessin edetessä. Koreografisina metodeina käytimme myös improvisaatiota ja liiketehtäviä. Liikemateriaalia syntyi aluksi melko vaivattomasti. Jossain vaiheessa olimme hieman umpikujassa, jolloin päätimme tehdä aikataulun, jonka mukaan etenisimme. Aikatauluksen jälkeen prosessi lähtikin taas etenemään sujuvasti. Toimimme teoksessa sekä koreografeina että tanssijoina. Roolimme teoksessa on maan asukit, jotka kulkevat läpi teoksen, mutta eivät ole mukana kaikissa kohtauksissa. Jotkin kohtauksista taas rakentuvat vain näiden kahden hahmon varaan. Tämä mahdollisti sen, että pystyimme teoksen harjoitusvaiheessa käyttämään aikaa tehokkaasti työstäen osaa kohtauksista kahdestaan viemättä muiden tanssijoiden aikaa ja resursseja, ja toisaalta taas katsomaan osaa kohtauksista ulkoapäin.

Käytimme videokuvausta apuna sekä liikemateriaalin työstämisessä että harjoitusprosessin aikana. Videomateriaalin avulla refleктоimme koreografioiden ja kohtausten toimivuutta sekä kirjasimme ylös tarvittavat muutokset. Videokuvaamisen avulla pystyimme antamaan tanssijoille tarkempaa palautetta heidän tekemisestään myös niiden kohtausten osalta, joissa tanssimme itse mukana. Lisäksi videot antoivat palautetta omasta toiminnastamme, ja tässä videoinnin hyödyntäminen olikin ensiarvoisen tärkeää. Myös palaute, jota saimme harjoituksia seuranneilta katsojilta, oli tärkeää teoksen kehittymisen kannalta. Opponenttimme Sanni Saarilahti ja Lotta Lintonen kävivät seuraamassa harjoituksiamme. Pyysimme myös muiden muassa ohjaavaa opettajiamme Paula Salosaarta sekä opettajiamme Eeri Pihlajakaria ja Virve Varjosta seuraamaan harjoituksiamme ja läpimenojamme. Koyleisöiltä saimme hyviä kommentteja ja ideoita siitä, kuinka kehittää teosta eteenpäin.

5.2.1 Kontaktiin perustuvat liikemateriaalit

Koemme molemmat kontaktin käytön vahvuudeksemme, ja koska olimme jo aiemmin tehneet yhdessä kontaktiin perustuvan teoksen, oli yhteistyömme alusta saakka helppoa ja vaivatonta. Duettojen tekeminen perustuu fyysiseen kontaktiin: painonantoon, painonottoon, vetoihin, työntöihin ja nostoihin, joten yhdessä tekeminen oli suuri etu duettomateriaalien tuottamisessa. Koreografinen prosessimme alkoi taistelukohtauksesta, jonka liikemateriaalin lähtökohtina olivat nykytanssi, akrobaattiset elementit sekä kontakti, kuten nostot. Inspiraatiota saimme myös esimerkiksi capoeirasta. Laadultaan halusimme tähän kohtaukseen fyysistä, vahvaa ja intensiivistä liikettä. Pohjalla oli ajatus taistelusta: toisen kimppun hyökkäämisestä sekä väistöistä. Loimme materiaalia antamalla kunkin liikkeen johdattaa seuraavaan, ja näin syntyi erilaisia nostoja, väistöjä ja syöksyjä sisältävä duetto. Ajatus taistelusta helpotti liikkeen tuottamista, sillä vuorottelu väistöjen ja hyökkäysten välillä loi jo itsessään liikettä esimerkiksi eri tasosta toiseen. Duettomateriaalin lisäksi teimme tähän kohtaukseen myös yksin tanssittavan liikesarjan. Kohtauksessa toistetaan kumpaakin näistä liikesarjoista useita kertoja varioiden sarjojen kestoja ja suuntia, sekä käyttämällä kaanoniamme ja eri kokoonpanoja. Kohtauksen loppuhuipennukseen halusimme lisäksi näyttäviä nostoja, ja sitä varten teimme materiaalia yhdessä työryhmän kanssa. Kohtauksen voimakas musiikki tukee liikettä, ja yhdessä ne luovat tavoittelemamme uhkaavan ja jännitteisen tunnelman.

Toinen kontaktiin perustuva kohtaaminen on salsakohtaaminen, jossa lähtökohtina olivat liikkeen pehmeä laatu, selkärangan käyttö ja iloisuus. Kohtauksessa tanssitaan pareittain, ja mukana on salsan elementtejä. Liikesarja valmistui ensin raakaversiona ja muovaantui harjoitusten edetessä. Sama liikesarja toistuu kohtauksessa useita kertoja, ja sitä varioidaan paikanvaihdolla, suunnanmuutoksilla sekä liikkeiden järjestystä muuttamalla. Saman liikesarjan toistaminen kohtauksessa perustuu siihen, että salsahahmot toistavat tanssiaan rituaalinomaisesti, eikä heidän tanssinsa koskaan pysähdy. Koreografiassa käytetään myös erilaisia taputuksia ja tömistyksiä, jotka luovat kohtaukseen lisää rituaalinomaisuutta. Kohtauksen taustalla oleva iloinen, jumputtava kappale toimii mielestämme myös luoden mielikuvaa loputtomasta tanssista.

5.2.2 Improvisaation käyttö ja tanssijoiden tuottama liikemateriaali

Kasvikohtauksen liikemateriaalin lähtökohtana oli köysi, jolla tanssijat ovat vyötäröstä kiinni toisissaan. Tämän kohtauksen koreografointi lähti improvisaation kautta kokeillen köyden tuomia mahdollisuuksia liikkeeseen. Tämän jälkeen annoimme tanssijoille tehtäväksi luoda pareittain liikesarjoja, joista muodostimme yhden pidemmän sarjan. Liikemateriaalissa hyödynnetään painovoimaa ja köyden tuomia mahdollisuuksia. Köyden avulla leikitellään esimerkiksi siten, että tanssijat pyörivät keskelle suppuun, ja muodostelma purkautuu ulospäin tanssijoiden pyöriessä kauemmas toisistaan ja riuhtaisemalla itsensä pois päin muodostelmasta. Kohtauksen kasvi on pelottava ja arvaamaton, ja näitä ominaisuuksia pyrimme tuomaan esiin koreografiassa. Liikemateriaalissa korostuu jännitteen kerääminen ja sen purkautuminen roiskaisuina. Ohjasimme tanssijoiden kehollista ilmaisua intensiiviseksi käyttäen esimerkiksi mielikuvaa käsillä aistimisesta. Tämän kohtauksen liikelaadun harjoittaminen tanssijoilla vei varmaankin eniten aikaa teoksen kohtauksista. Liikkeen piti olla tarpeeksi jäntevää, jotta kohtauksen jännite säilyisi.

Avaruusmatkakohtauksen liikemateriaalin ensimmäisenä lähtökohtana oli Tähdessä kontakti, kuten nostot tai pariakrobatiaan pohjautuvat liikkeet, muiden tanssijoiden kanssa. Muiden tanssijoiden rooleja tässä kohtauksessa ovat määrittelemättömät avaruuden olennot tai avaruudessa liikkuvat kappaleet. Kaksi tanssijaa on osan kohtauksesta myös avaruushämähäkkejä. Lähdimme rakentamaan kohtausta luomalla tilallisia reittejä, joilla liikuttiin improvisoiden. Tehtyämme tällaisen raakaversio kohtauksesta aloimme rakentaa valmista liikemateriaalia. Teimme kohtaukseen Tähdelle soolon, jolla hän liikkuu omalla reitillään. Muiden tanssijoiden osalta kohtaus on osittain koreografioitu ja osittain improvisaatiota. Kolmelle tanssijalle tehtiin kohtaukseen nykytanssiin pohjautuva liikesarja, jonka lähtökohtana oli hyytelömäinen liikekieli. Tätä liikesarjaa varioitiin niin, että kukin tanssija pääsi liikkumaan omalla reitillään liikesarjaa toistaen.

Kuukohtauksessa dynamiikkaa luovat verkkainen Kuu ja pitkin lavaa vipeltävä Avaruushiiri. Kuun rooli on staattinen ja hidas, ja tanssija pysyy lähes koko kohtauksen ajan samassa spotissa. Hiiren liikemateriaali rakentui pitkälti roolin ympärille. Koreografioimme hiirelle reitin ja muutamia perusliikkeitä, joita tanssija sai itse käyttää haluamallaan tavalla improvisoiden. Lisäksi ison elementin hiiren liikkeeseen tuo hahmon suuri häntä, jota käytimme hyväksi koreografiassa. Avaruushiiren roolin tehnyt tanssija käytti häntää myös improvisaatio-osuuksissaan.

5.2.3 Jazziin pohjautuva liikemateriaali

Tähdessä soolojen pohjana käytimme lyyristä jazztanssia. Liikemateriaali pohjautuu jazztanssin elementteihin ja sisältää piruetteja, hyppyjä sekä pehmeää liikelaatua. Koreografiaa tehdessämme pidimme mielessämme, että Tähdessä roolin tekee tanssija, joka kykenee omaksumaan haastavampaakin materiaalia nopeasti. Tähdessä ensimmäisessä soolossa on liikemateriaalin lisäksi improvisaatiota, kun taas kaksi muuta sooloa ovat kokonaan koreografioituja.

5.2.4 Esineiden pohjalta rakentuneet liikemateriaalit

Muutamassa kohtauksessa suuressa roolissa ovat erilaiset esineet, joiden pohjalta rakensimme liike-materiaalia. Rakentelukohtauksessa kokoamme erikokoisista pahvilaatikoista avaruusaluksen. Tässä koreografiassa käytimme elementtejä akrobatiasta ja hyödynsimme nykytanssin ja paritekniikan osaa-mistamme. Koreografia pohjautuu laatikoiden liikutteluun tilassa, ja ensin päätimme, mitä laatikoista rakentuisi ja missä järjestyksessä. Kohtauksessa avaruusalus rakentuu viimeisenä, ja ennen sitä hah-mot yrittävät päästä avaruuteen rakentamalla ensin korkean tornin ja sitten lentokoneen. Liikemate-riaaali rakentui päättämällä, mitä yksittäistä laatikkoa seuraavaksi liikuttaisimme ja millaisia reittejä pitkin. Sitten kokeilimme erilaisia tapoja liikkua laatikon kanssa sekä liikuttaa laatikkoa esimerkiksi heittämällä tai liu'uttamalla. Halusimme myös haastaa itseämme tanssillisesti sisällyttämällä koreogra-fiaan liikkeitä, joissa halusimme kehittyä. Kohtauksen rakentaminen tällä tavalla oli todella mielekästä ja hauskaa.

Avaruusaluksen rakentamisen jälkeen tarinassa seuraa repun pakkaaminen. Tämänkin kohtauksen liikemateriaali perustuu erilaisten esineiden liikutteluun; kohtauksessa pakkaamme reppuun erilaisia välttämättömiä ja vähemmän tarpeellisia, hullunkurisiakin esineitä, kuten kaulimen, uimalasit, vessa-paperirullan ja kiikarit. Esineet inspiroivat liikemateriaalin tuottamisessa, ja liikettä syntyi helposti esi-neiden käyttötarkoitusten pohjalta. Tästä kohtauksesta rakensimme tietoisesti hauskan mielestämme onnistuen siinä. Esineet ovat merkittävässä osassa myös avaruusmatkakohtauksen alussa, jossa on kahden tanssijan nauhojen kanssa tanssittava duetto. Tätä liikemateriaalia lähdettiin luomaan kokei-lemalla sitä, miten nauhat toimivat liikkeessä ja millaista materiaalia niiden kanssa on mahdollista tehdä. Nauhojen käyttö oli meillekin uutta, joten tämän liikemateriaalin luominen oli mielenkiintoinen haaste. Nauhojen kanssa tanssitun materiaalin harjoittaminenkin vei aikaa, sillä nauhat kietotutuivat helposti kiinni tanssijoihin ja niiden käsittely liikkeessä vaati totuttelua.

5.2.5 Siirtymät

Suurin haaste teoksen koreografisessa prosessissa olivat siirtymät kohtauksesta toiseen. Siirtymien kestoja määrittivät esimerkiksi tanssijoiden asunvaihdot ja niihin kuluva aika. Haastavin oli kasvikohtauksen jälkeinen siirtymä, jossa hahmomme jäävät lavalle kahdestaan ennen salsaajien saapumista. Pohdimme pitkään tämän kohtauksen tunnetilaa; meille ehdotettiin esimerkiksi, että kyseiseen väliin voisi tehdä rytmikkään ja iloisen tanssin. Se ei kuitenkaan tuntunut meille luontevalta tässä kohtaa teosta, ja lopulta päädyimmekin jättämään tunnetilaksi pelon tarinassa juuri tapahtuneen kasvilta pe-lastautumisen jäljiltä. Lopulta teimme tähän kohtaukseen lyhyen dueton, ja lisäksi käytimme jo aiem-min tekemäämme liikesarjaa, jota ei vielä kokonaisuudessaan käytetty missään kohtauksessa. Toinen haasteellinen väli oli siirtymä kuukohtauksesta kasvikohtaukseen. Kuun roolin tehnyt tanssija oli mu-kana myös kasvikohtauksessa, joten hänelle oli jätettävä aikaa asun vaihtoon. Ratkaisimme ongelman siten, että Tähti tanssi lyhyen soolon spottivalossa lavan vasemmassa etukulmassa. Soolon aikana Kuun roolin tehnyt tanssija ehti muuntautua kasviksi. Kasvi saapui lavalle oikeasta etukulmasta, jolloin sisääntulo tapahtui huomaamattomasti pimeydessä huomion ollessa Tähdessä. Valotilanne oli tämän siirtymän onnistumisen kannalta ratkaiseva tekijä.

5.2.6 Liikkeen suhde ääneen

Lähtökohtamme musiikkien valinnassa oli löytää kappaleita, jotka sopisivat yhteen ja loisivat teokselle loogisen kaaren. Etsimme kappaleita, jotka itse yhdistäisimme mielikuvissamme avaruuteen. Useimmat valitsemistamme kappaleista muistuttavat pelimusiikkia, ja sisältävät mielestämme ”avaruusääniä”. Kappaleet ovat kuitenkin tunnelmaltaan ja tyyliältään erilaisia. Joissain kappaleissa on selkeä syke ja melodia, kun taas jotkut ovat pulssittomia äänimaisemia. Joidenkin kohtausten, kuten teoksen lopussa nähtävän taistelukohtauksen, rakentumisessa musiikki oli avainasemassa. Kohtauksen liikemateriaali oli valmiina jo ennen musiikin valitsemista, joten sopivan kappaleen löytyessä sen käyttö ja varioiminen musiikin rakenteen ympärille oli helppoa. Toisissa kohtaauksissa taas löysimme sopivan kappaleen vasta kohtauksen rakentumisen jälkeen. Joissain kohtaauksissa musiikki toimi taustalla äänimaisemana kohtauksen tunnelmaa tukemassa, eikä liikemateriaali tällöin ollut sidottuna musiikkiin.

5.3 Teoksen visuaalisen ilmeen luominen

Koemme, että visuaalisuutta luovat elementit herättävät ja pitävät yllä lasten kiinnostuksen. Visuaalisten elementtien kautta voi havainnollistaa asioita, ja lisäksi värien ja rekvisiitan käyttö elävöittää teoksen ilmettä. Tämän takia halusimme panostaa teoksemme visuaalisuuteen, puvustukseen ja rekvisiitan käyttöön. Pohdimme aluksi, voisiko teos kiertää eri kouluissa ja päiväkodeissa. Taiteellinen visiomme kuitenkin vaati projisointien käyttöä sekä tanssijoiden lukuisia asujen vaihtoja, joten Sotkun black box oli paras ratkaisu esitystilaksi. Seuraavissa kappaleissa kerromme enemmän teoksen visuaalisen ilmeen eri osa-alueista.

Kuva 4. Salsatanssijat. Kuva: Sipho Zulu

5.3.1 Tarpeistot ja lavastus

Magruderin mukaan propsit auttavat lapsia sisään maailmaan, jota tanssiteoksella pyritään luomaan, mutta lisäävät myös työn kompleksisuutta. Ne täytyy rakentaa ajatellen sekä teatterillisuutta että turvallisuutta. (Magruder, E. 2013, 36.) Käytimme teoksessamme jonkin verran lavastuksia ja muuta tarpeistoa. Lavastus oli kuitenkin yksinkertaista ja helposti siirrettävää. Rissasen haastatteleman lavastaja Karin Pennasen mukaan lavastus on käytännönläheinen taiteenala, jonka lähtökohtana on esityspaikka. Lavastuksessa täytyy ottaa huomioon monia perusasioita, kuten painovoima. Lisäksi täytyy ratkaista kuljetukseen, pystytykseen ja purkuun liittyviä käytännön kysymyksiä. (Rissanen, P. 2007, 38.)

Kuten aiemmin mainitsimme, avaruusaluksen rakentelu -kohtaus koostuu eri kokoisten laatikoiden asettelusta erilaisiin muodostelmiin. Avaruusaluksen valmistumisen jälkeen seuraa repun pakkaaminen, jossa reppuun laitetaan erilaisia tavaroita, jotka hahmot kokevat tarpeelliseksi pakata mukaan avaruusmatkalle. Osalla näistä tavaroista, kuten kiikareilla tai saksilla, on myöhemmin tarpeellinen funktio juonen etenemisen kannalta, kun taas osaa ei enää reppuun pakkaamisen jälkeen näytetä esityksessä. Tämän kohtauksen suunnittelussa meidän tuli ottaa huomioon repun koko ja se, paljonko sinne mahtuisi tavaraa. Joitakin hauskoja ideoita, kuten silitysraudan, jouduimme hylkäämään käytännön syistä. Teoksessamme ei näitä yksittäisissä kohtauksissa käytettäviä esineitä lukuun ottamatta ole lavastusta, mutta teoksessa käytettäviä projisointeja varten tarvitsimme taustan, johon heijastaa ne. Emme halunneet taustalle valkokangasta, sillä koimme, että se olisi liian hallitseva elementti, eikä sopisi näkemyksemme teoksen visuaalisesta ilmeestä. Päädyimme lopulta valkoiseen hallaharsoon, joka sulautui paremmin kokonaisuuteen.

5.3.2 Tanssijoiden puvustus ja meikki

Puvustimme teoksen itse sen sijaan, että olisimme hankkineet ulkopuolisen pukusuunnittelijan. Puvustuksesta huolehtiminen itse mahdollisti mieleisemme aikataulun sekä oman visuaalisen mielikuvamme toteutumisen. Lähtökohtaisesti toivoimme löytävämme suurimman osan puvustuksesta käytettynä sekä ekologisuuden että kustannusten minimoimisen kannalta. Löysimmekin vaatteita sekä koulumme pukuvarastosta, muista tanssikouluista, kirpputorilta, että tanssijoiden ja omista kaapeistamme. Uutena ostimme vain paidat, jotka olivat useiden eri asujen pohjana. Puvustus rakentui pikkuhiljaa prosessin aikana. Teoksessa on lukuisia eri rooleja, joten pukusuunnittelu ja vaatteiden löytäminen veivät melko paljon aikaa.

Tähti sai kokonaan oman asunsa, ja Tähteä esittänyt tanssija oli samassa roolissa koko esityksen ajan. Tähtien vaatteiksi valitsimme kultaiset, kimaltavat housut sekä topin. Myös omat roolihahmomme pysyivät samoina läpi esityksen. Maan asukkien ulkoisen olemuksen halusimme erottuvan avaruushahmoista, ja valitsimme heille raitapaidat ja mustat sortsit. Muilla tanssijoilla oli esityksen aikana lukuisia nopeitakin asujen vaihtoja, mikä vaikutti osaltaan puvustuksen rakentumiseen. Hankimme näille 7 tanssijalle yläosiksi kimaltavat, valkoiset paidat, jotka pysyivät heillä koko esityksen ajan ja toimivat

pohjana kaikkien heidän esittämiensä hahmojen asuille. Paidat toimivat hyvin liikkeessä ja loivat avaruudellista tunnelmaa. Näihin paitoihin yhdistelimme eri alaosia sekä asusteita. Halusimme korostaa teoksen hahmojen avaruudellisuutta myös maskeerauksella. Omilla roolihahmoillamme, maan asukeilla, oli pelkistetty ja yksinkertainen perusmeikki. Muille tanssijoille halusimme näyttävän meikin, jossa käytettiin erikoisia värejä ja glitteriä. Meikin värimaailmassa oli sinistä, pinkkiä, vihreää ja violettiä. Myös tanssijoiden kulmakarvat ja kynnet olivat erikoisen väriset, ja tällä pyrittiin saamaan hahmoista "outoja" ja näyttäviä. Tähten meikki oli muista hahmoista erottuva, ja painottui kultaiseen väriin kultaisena kimmeltävine huulineen, kynsineen ja kulmakarvoineen.

Kuva 5. Tähti. Kuva: Sipho Zulu

6 TANSSITEOKSEN TUOTTAMINEN JA TYÖPAJA

Seuraavaksi kerromme teoksemme tuotannollisesta prosessista, teoksen markkinoinnista sekä teoksen yhteydessä pitämästämme työpajasta. Perustelemme myös, miksi halusimme toteuttaa esitykseen liittyvän liikkeellisen työpajan ja esittelemme, millainen sen toteutus oli.

6.1 Kohdeyleisön ikähaarukan määrittely

Kohdeyleisön ikähaarukan määrittely prosessin alkuvaiheessa tuntui haastavalta; tiesimme haluumme tehdä teoksen nimenomaan lapsiyleisölle, mutta minkä ikäisille lapsille teos lopulta soveltuisi? Aloitimme teoksen markkinoinnin jo syksyn 2019 puolella, jolloin käsikirjoituksemme oli jo valmis mutta kohtaukset vielä kesken. Tiesimme, että teos sisältäisi jännittävän taistelukohtauksen, joten päätimme varmuuden vuoksi rajata kohdeyleisön 5-vuotiaista ylöspäin. Arvioimme tuolloin, että tätä pienemmille teos saattaisi olla liian jännittävä. Lopullinen teos kuitenkin olisi varmasti soveltunut myös pienemmille katsojille. Mietimme myös, minkä ikäiset lapset olisivat ”liian vanhoja” yleisöksi. Markkinoidessamme teosta kouluille ja päiväkodeille emme kuitenkaan rajanneet yläikärajaa, ja lopulta yleisössä oli lapsia 5-vuotiaista 11-vuotiaisiin.

6.2 Markkinointi

Markkinoimme teosta kouluille sekä päiväkodeille syksyllä 2019, ja saimme varattua täyteen suunnittelemamme kaksi koululais- ja päiväkotinäytöstä. Lähestyimme Kuopion päiväkoteja ja alakouluja sähköpostilla, jossa esittelimme tulevaa teostamme ja siihen liittyvää osallistavaa työpajaa. Kaksi näytöstä tuli nopeasti täyteen, sillä kiinnostusta oli todella paljon ja paikkoja esitystä kohden vain hieman yli 100. Useat halukkaat ryhmät jäivät valitettavasti ulkopuolelle, ja otimmekin kontaktia Itä-Suomen tanssin aluekeskukseen ja tiedustelimme mahdollisuutta esittää teosta enemmän kevään aikana. Itäkin esityskalenteri oli kuitenkin kevään osalta jo täyteen varattu, joten luovuimme tältä erää lisäesityksistä. Lopulta teoksellamme oli kolme esitystä, kaksi päiväkoti- ja koululaisryhmille suunnattua sekä yksi kaikille avoin esitys.

Kaikille avointa esitystä mainostimme mainosjulisteella (LIITE 2) ja Facebook-tapahtumalla sekä Instagramissa. Facebook-tapahtumassa teoksen juonta oli hieman avattu. Mainosjulisteeseen teki Siphon Zulu, joka myös kuvasi mainoksen kuvan. Julisteessa oli kuva teoksen yhdestä päähenkilöstä, Tähdystä, avaruusmaisemassa. Teoksen nimen, esitysjan ja muiden tietojen lisäksi julisteessa oli myös alaotsikko ”Lähde mukaan avaruusseikkailuun!”, jonka toivoimme innostavan kohdeyleisöä sekä antamaan teoksesta seikkailullisen kuvan julisteeseen ollessa muuten melko rauhallinen. Levitimme julisteita ympäri Kuopiota. Pyrimme tavoittamaan kohdeyleisöämme, joten veimme julisteita paikkoihin, joissa lapsiperheet liikkuvat, kuten uimahalli, kansalaisopisto, Kuopion musiikkikeskus ja kirjasto. Valitettavasti tämä yleisötapahtuma peruuntui lopulta koronaviruksen vuoksi. Avoin esitys toteutettiin kuitenkin live-videolähetyksenä Instagramissa, ja näin tavoitimme lopulta myös muilla paikkakunnilla asuvia katsojia, jotka eivät muuten olisi nähneet teostamme.

Sanomia sisältävät rakenteet, kuten mainokset, käsiohjelmat ja arvostelut, ovat yleisölle usein ensikosketus nähtävän teoksen mahdolliseen maailmaan. Käsiohjelmien ulkoasu on usein perusmuodoltaan sama. Se tarjoaa yleisölle suuntaviivoja teoksen tulkintaan, ja voi vaikuttaa esityksen vastaanottoon. (Carlson, 2005, 71-72.) Kaikille avointa esitystä varten teimme käsiohjelmat (LIITE 3), mutta lapsiryhmille suunnatuissa esityksissä päätimme olla käyttämättä niitä. Kouluille lähettämässämme sähköpostissa ei avattu juonta kovinkaan paljon, ja vastuu teoksen avaamisesta lapsille ennen esitystä jäi opettajille. Teoksen nimi, *Tarina kadonneesta tähdestä*, antoi yleisölle jonkinlaista osviittaa siitä, mitä tulisi tapahtumaan. Halusimme olla selittämättä tarinaa auki ennen esitystä, jotta yleisö saisi kokea tarinan mahdollisimman vähin ennako-oletuksin ja tulkita sen itse.

6.3 Esityksen kesto

On olemassa käsityksiä oikeasta pituudesta lastenesitykselle: pienimmille puoli tuntia, vähän isommille tunti, koululaisille puolitoista tuntia. Näitä käsityksiä voi kuitenkin haastaa; tärkeintä on, että lapsi viihtyy ja esitystä on mielekästä seurata. Jos teatterissa on mukavaa, ei lapsi halua lähteä sieltä pois. (Lonka 2012, 111.) Omassa prosessissamme lähdimme liikkeelle juonen hahmottelusta, ja lähtökohdiana oli tehdä 30-40 minuutin pituinen teos. Teoksen lopullinen kesto oli 35 minuuttia, joten pysyimme hyvin alkuperäisessä ajatuksessamme teoksen pituudesta. Työstövaiheessa kesto pidettiin mielessä pohtien sekä kokonaisuuden että yksittäisten kohtausten kestoja. Päällimmäinen ajatus kutakin kohtausta rakentaessa oli, ettei siitä tulisi liian pitkä lapsiyleisölle. Mielestämme onnistuimme tekemään teoksesta sopivan mittaisen, ja lapset jaksoivat hyvin keskittyä katsomaan sen alusta loppuun. Näin myöskään esityksen ja työpajan yhdistelmästä ei tullut liian pitkä.

6.4 Esitykseen liittyvä työpaja

Kehollisen ja liikkeellisen ilmaisun merkitystä lapsuusiässä ei voi korostaa liikaa. Aikuiset ilmaisevat itseään ehkä mieluummin sanojen välityksellä, mutta lapselle kehon kieli on välitön tapa ilmaista tunteita ja kokemuksia. Kehon kieli on myös tärkeä kanava lapsen ja aikuisen välisessä vuorovaikutuksessa. (Anttila 2013, 18.) Halusimme tarjota yleisölle teoksen yhteyteen liikkeellisen työpajan, sillä koimme sen palvelevan tavoitettamme lasten innostamisesta tanssin pariin, sekä tarjoavan yleisölle keinoja tulkita teoksen herättämiä tunteita. Eeva Anttilan mukaan liikkuminen on lapsen tapa ottaa selvää asioista ja osallistua maailmaan, ja aikuisen ohjaama luova liikunta on tällaisen luontaisen liikunnan välitön jatke (Anttila 2013, 17). Tanssi myös auttaa lasta jäsentämään ei-verbaalisia ajatuksia näkyvään muotoon (Magruder 2013, 4). Esityksen jälkeinen työpaja voi siis toimia keinona purkaa esityksen herättämiä ajatuksia kehollisesti. Omat kokemuksemme osoittavat, että tanssin katsomisen jälkeen tekee mieli päästä itsekin liikkumaan, joten halusimme tarjota siihen mahdollisuuden myös yleisöllemme. Pitämässämme työpajassa oli sekä tarkasti ohjattua liikemateriaalia, että tilaa omalle vapaalle tanssille. Ajatuksena oli, että esityksen jälkeen lapsilla olisi valmiiksi innostus tulla mukaan liikkeeseen ja päästä osallistumaan.

Työpajassamme toimimme taidekasvattajina ja hyödynsimme pedagogista osaamistamme. Ruokosen & Rusasen mukaan kasvattajan tulee rajata tavoitteet kuhunkin toimintatilanteeseen, suunnitella ja

ohjata toimintaa, sekä innostaa lasta taiteelliseen ilmaisuun. Lapsi taas kehittää niin sosiaalisia, fyysisiä, motorisia ja havaitsemiseen liittyviä valmiuksiaan näissä kasvattajan ohjaamisessa oppimisen prosesseissa. (Ruokonen & Rusanen 2009, 13.) Työpajamme pohjautui teoksen maailmaan ja koostui neljästä liikkeellisestä osiosta sekä loppukoonnista, jossa osallistujat saivat sanallisesti kertoa, mitä heille oli jäänyt mieleen sekä esityksestä että työpajasta. Pidimme kaksi työpajaa, joista ensimmäisessä oli noin 30 6-7-vuotiasta lasta. Toiseen työpajaan osallistui noin 50 1.-, 2.- sekä 4.-luokan oppilasta. Vaikeutimme hieman toisen työpajan sisältöä, sillä osallistujat olivat vanhempia kuin ensimmäisessä työpajassa.

Pyrimme siihen, että työpaja etenisi tarinallisesti. Käytimme ohjeistamisessa paljon mielikuvia, ja työpajan viimeisessä harjoituksessa myös esityksessä käyttämäämme rekvisiittaa. Jaoimme harjoitusten ohjaamisen siten, että toinen meistä ohjasi kaksi ensimmäistä harjoitusta ja toinen jälkimmäiset kaksi. Työpaja aloitettiin piirumuodostelmassa. Valitsimme piirin työpajan alkuun, sillä siinä saimme katsekontaktin jokaiseen lapseen ja myös kaikki osallistujat näkivät toisensa. Piirissä ohjasimme mielikuvia käyttäen erilaisia lämmittäviä ja virittäviä liikkeitä, joita olivat muun muassa tähtien kurotteleminen, avaruustossujen laittaminen ja niillä tömisteleminen, sekä kiikareilla tähystäminen vasemmalle ja oikealle. Toisessa harjoituksessa teimme kaksi ihmisketjua ottamalla käsistä kiinni. Johdimme ihmisketjuja ja kuljetimme niitä niin, että lopulta päädyttiin solmuun. Solmusta pääsi vapaaksi, kun teoksessamme esiintynyt Avaruushiiri tuli ja kosketti. Vapautuessaan lapset pääsivät vapaasti tilaan tanssiin omaa avaruustanssiaan. Tämän jälkeen ohjasimme koreografoidun osuuden, jossa liikkeitä olivat muun muassa iso tähti x-asennossa, josta menttiin nopeasti kippura-asentoon, sekä huojuunta puolelta toiselle "avaruustuulena".

Työpajamme viimeinen harjoitus oli avaruusrata, jonka rakensimme teoksessa käytettyä rekvisiittaa apuna käyttäen. Ensimmäisenä tehtävänä radalla oli avaruusaluksessa käytettyjen laatikoiden ympäri pujottelu. Ensimmäisessä työpajassa pujottelu tapahtui kävellen, toisessa yhdellä jalalla hyppien. Pujottelun jälkeen seurasi narulla tasapainottelu, joka tehtiin ensimmäisen ryhmän kanssa etuperin ja toisen ryhmän kanssa takaperin. Seuraavaksi oli oma tanssi esityksessä käytettyjen salsahuiskujen kanssa. Jokainen lapsi sai huiskun, jollainen oli ollut salsakohtauksessa salsahahmojen päässä. Huiskujen kanssa tanssittiin ja huisku vietiin "avaruuspahisten" matkalaukkuun. Lopussa vielä ryömittiin lattialla "piilossa pahiksilta". Ensimmäisessä työpajassa ryömintä tapahtui yksitellen salin päästä toiseen. Toisessa työpajassa muutimme tätä osuutta siten, että ryömintä tehtiin vuoroaan odottavien lasten jalkojen alta. Näin saimme osallistettua myös jonottavia lapsia toimintaan. Kun ryömintä oli suoritettu, lapsi sai mennä lavan keskelle Avaruushiiren luo. Hiiri jakoi lapsille avaruusdiplomit, jotka olimme tehneet työpajaa varten. Työpajan lopuksi kyselimme vielä lasten tunnelmia ja ajatuksia esityksestä ja työpajasta.

7 POHDINTAA TYÖN MERKITYKSESTÄ

Taiteellinen opinnäytetyömme osoittautui merkitykselliseksi niin meille tekijöille kuin yleisöllekin. Seuraavissa kappaleissa pohdimme, mitä opinnäytetyöprosessimme antoi meille itsellemme ja teostamme katsomassa käyneelle yleisölle. Pohdimme myös, miten työmme osaltaan osoittaa lapsille suunnatun taiteen tekemisen merkitystä, ja vahvistaa käsitystämme sen tärkeydestä.

7.1 Työn merkitys meille

Työmme oli meille merkittävä monin eri tavoin. Kasvoimme niin taiteilijoina kuin pedagogeinakin. Yhteistyön myötä opimme jakamaan vastuuta ja tunnistamaan sekä omia että toistemme vahvuuksia. Oma taiteellinen näkemyksemme kirkastui prosessin myötä, ja saimme itseluottamusta tanssitaiteilijoina. Lisäksi opimme paljon tanssin tuotannollisesta puolesta sekä markkinoinnista. Seuraavissa luvuissa avaamme tarkemmin työn merkitystä ammatilliselle kasvullemme.

7.1.1 Taiteellinen kasvumme prosessin aikana

Osaamisemme tanssin ammattilaisina vahvistui ja syventyi opinnäytetyömme tekemisen kautta. Kojoillan tanssiteoksen tekemiseen ja tuottamiseen sisältyy todella monia eri osa-alueita, joista olimme vastuussa, joten meidän tuli kyetä hallitsemaan isoa kokonaisuutta. Osaamisemme syventyi niin ohjaamisen, markkinoinnin, puvustuksen kuin tuottamisenkin osalta, ja työelämätaitoimme kasvoivat huijasti. Pääsimme perehtymään siihen, kuinka tehdä juuri lapsille suunnattua tanssitaidetta, ja osaamisemme tässä syventyi prosessin myötä. Meille jäsenyi asioita, jotka ovat tärkeitä lapsille suunnatussa esitystoiminnassa, ja opimme, mitä kaikkea tulee ottaa huomioon. Työmme ansiosta saimme valtavasti hyvää kokemusta ja koemme löytäneemme omanlaisemme tyylin tehdä ja toteuttaa lapsille toimivaa, mielekästä tanssitaidetta.

Huumorin käyttö on usein lastenteoksille tyypillistä. Meidänkin teoksessamme oli huumoria sekä hauskoja kohtauksia ja hahmoja, mutta koomisuutta ei erityisesti korostettu. Löysimme mielestämme sopivan tasapainon humoristisuuden ja "vakavuuden" välillä. Tämä oli meille merkittävä onnistuminen jo teoksen käsikirjoitusta tehdessämme. Mielestämme on tärkeää, että teoksen kaareissa on keskenään erilaisia kohtauksia, jotta lasten on helppo keskittyä seuraamaan teosta. Lisäksi esiintyjien vahva ilmaisu ja eläytyminen on mielestämme olennaista niin lapsille kuin aikuisillekin suunnatuissa tanssiteoksissa, ja koemme omienkin ilmaisutaitojemme vahvistuneen tämän prosessin myötä. Työssämme meille kirkastui myös teoksen visuaaliseen ilmeeseen panostamisen merkitys. Visuaalinen ilme jää usein katsojalle mieleen ja siihen panostamalla voi mielestämme syventää teoksen maailmaa. Taitomme luoda visuaalisuutta teokseen eri tavoin laajenivat. Myös koreografisen osaamisemme syveni työmme ansiosta. Käytimme erilaisia koreografisia metodeja, kuten improvisaatio, liikemateriaalin tuottaminen esineiden pohjalta ja liiketehtävien antaminen tanssijoille. Saimme arvokasta kokemusta, jota voimme hyödyntää jatkossa tanssin kentällä työskennellessämme. Tanssi- ja esiintymistaitomme pääsivät kehittymään harjoitusten ja esiintymisten myötä, ja tuottamamme liikemateriaali antoi meillemkin haastetta. Sisällytimme koreografioihimme elementtejä akrobatiasta, kuten käsillä kävelyä, ja

kehityimme harjoitusprosessin aikana esimerkiksi käsien päällä liikkumisessa. Koreografioiden tekemisen kautta koemme myös oman taiteellisen tyylimme syventyneen.

Työskenteleminen yhdessä työparin kanssa oli meille antoisaa. Opinnäytetyön tekeminen yhdessä avarsi näkemyksiämme lastentanssiteoksista, ohjaamisesta ja koreografioimisesta. Taitomme tehdä yhdessä koreografioita ja taiteellisia ratkaisuja vahvistui. Emme kumpikaan kokeneet, että olisimme joutuneet tekemään liian suuria kompromisseja esimerkiksi eriävien taiteellisten näkemysten vuoksi. Yhteistyötaitomme kehittyivät, ja erilaiset ominaisuutemme tukivat toisiaan niin taiteellisen prosessimme aikana kuin teoksen tuotannollisessa prosessissa. Opimme myös jakamaan vastuuta, mikä lievitti osaltaan stressiämme prosessin aikana. Valintamme tehdä opinnäytetyö yhdessä oli todella hyvä päätös, ja uskoaksemme kaikin puolin kannattava tulevaisuuttakin ajatellen. Mielestämme ja saamiemme katsojapalautteiden perusteella voimme sanoa, että onnistuimme eheän ja lapsiyleisölle toimivan teoksen luomisessa ja toteuttamisessa. Tulevaisuudessa voimme käyttää tästä opinnäytetyöstämme saamaamme kokemusta seuraavien lastenteostemme valmistamisen tukena.

7.1.2 Pedagoginen kasvumme prosessin aikana

Koemme kehittyneemme prosessin aikana myös pedagogeina. Teoksen harjoitusprosessin aikana opeitimme liikemateriaalia tanssijoillemme ja ohjasimme teoksen harjoituksia, mikä vahvisti taitoamme toimia tanssinopettajana ja tehdä itsenäisiä päätöksiä teoksen suhteen. Osa tanssinopettajan ammattitaitoa on myös liikemateriaalin tuottaminen, ja tässä kehityimme prosessin aikana. Liikemateriaalin tuottamisesta tuli tehokkaampaa ja nopeampaa. Havaitsimme jonkin verran eroja siinä, miten eri kohtausten liikemateriaalien tuottaminen sujui; esimerkiksi taistelukohtauksen fyysisen ja maanläheisen liikkeen tuottaminen oli meille helppoa, kun taas salsakoreografian tuottaminen oli aluksi hieman takkuisempaa, sillä se ei ollut meille ominaisinta liikekieltä. Prosessin myötä löysimme keinoja päästä liikemateriaalin kanssa eteenpäin tällaisina hetkinä. Liikemateriaalin tuottamisen ja opettamisen lisäksi ohjasimme myös tanssijoidemme esiintymistä ja ilmaisua, ja koemme teoksen valmistusprosessin kehittäneen ammattitaitoamme tältäkin osin. Jouduimme etsimään erilaisia tapoja sanallistaa ajatuksiamme tanssijoille, ja saimme tähän myös hyviä vinkkejä teoksen harjoituksia katsomassa käyneiltä kollegoiltaamme.

Työpajojen toteuttaminen kehitti osaamistamme tanssinopettajina ja taidekasvattajina. Työpajoissa oli paljon osallistujia, ensimmäisessä 30 ja toisessa 50 lasta, joten meiltä vaadittiin sekä hyvää suunnittelutyötä että ryhmänhallintataitoja. Tämä syvensi osaamistamme ja antoi luottamusta omaa ammattitaitoamme kohtaan. Pystyimme myös helpottamaan isojen lapsiryhmien hallintaa jakamalla työtehtäviä. Jälkikäteen pohdimme, että työpajan osallistujamäärää olisi voinut rajata, jolloin tilaa olisi ollut enemmän eikä lasten ei olisi tarvinnut odottaa omaa vuoroaan niin pitkään viimeisessä harjoituksessa. Suuresta osallistujamäärästä huolimatta työpajat onnistuivat odotuksiamme paremmin ja niin osallistujat kuin heidän opettajiansakin olivat erittäin tyytyväisiä. Työpajojen ohjaamisen myötä vuorovaikutustaitomme syventyivät, ja ohjeistuksemme selkeys sekä siirtymät harjoituksesta toiseen muuttuivat sujuvammiksi jo ensimmäisen työpajan reflektoinnin seurauksena. Oli todella antoisaa

nähdä lasten innostuvan työpajassamme, ja nautimme heidän ohjaamisestaan. Kasvatusosaamisemme vahvistui, kun jo työpajojen suunnittelussa pohdimme, millaiset harjoitukset sekä toimisivat kohderyhmällemme että palvelisivat tavoitteitamme. Suunnittelimme myös työpajan sujuvuutta etukäteen. Koska työpajoissa oli eri ikäisiä osallistujia 6-vuotiasta 10-vuotiaisiin, jouduimme miettimään, millaiset harjoitukset toimisivat kaikille osallistujille. Meidän tuli ottaa huomioon esikouluikäisten motoriset, psyykkiset ja sosiaaliset valmiudet sekä pohtia, kuinka ne eroavat 10-vuotiaiden vastaavista valmiuksista. Näin saimme soveltaa tietoaamme lasten motorisesta kehityksestä ja osaamistamme tanssipedagogeina.

Koemme pedagogisen koulutuksemme eduksi myös taiteellisessa työskentelyssä, ja toivomme, että pääsisimme hyödyntämään sitä tulevaisuudessakin taiteellisten produktoiden valmistamisessa. Mielestämme ymmärrys lapsen kehityksestä on eduksi, kun teosta tehdään tietylle ikäryhmälle. Kirjallisessa työssämme pääsimme jäsentämään faktatietoja lastentanssiteoksen ja tarinallisen teoksen tekemisestä. Lähdeaineistoihin perehtymisen ja oman taiteellisen prosessimme reflektoinnin kautta meille kirkastui entisestään, kuinka toimiva, lapsille suunnattu tanssiteos syntyy.

7.2 Merkitys yleisölle

Alkuperäisiä tavoitteitamme teoksellemme olivat oman kehittymisemme lisäksi innostaa lapsia tanssin ja liikkumisen pariin sekä saada tanssille uutta yleisöä. Järjestimme kaksi koululais- ja päiväkotinäytöstä, ja teostamme kävi katsomassa yhteensä noin 210 lasta ja heidän opettajansa. Teoksen yhteydessä pidettyihin työpajoihin osallistui yhteensä noin 80 lasta. Pyysimme jälkikäteen kommentteja sekä esityksestä että työpajasta, ja yleisesti saimme todella kiittävää palautetta. Palaute, kuten myös tämä kirjallinen työmme, osoittaa mielestämme lapsille suunnatun taiteen olevan todella tärkeää ja kaivattua.

Palautteesta kävi ilmi, että osalle yleisöstä kyseessä oli ensimmäinen kosketus tämänkaltaiseen tanssiteeseen. Saimme palautetta siitä, kuinka lapset olivat aluksi ihmetelleet tarinaa, jossa ei puhuttaisi mitään, mutta päässeet hyvin pian kärryille teoksesta ja huomanneet liikkeen vievän tarinaa eteenpäin. Myös joillekin opettajille tanssiteoksen näkeminen oli uusi kokemus, kuten seuraavasta palautteesta käy ilmi: "Toinen ryhmämme opettaja ei ollut ennen nähnyt tanssiteoksia ja hän oli aivan haltioissaan esityksestä. Kuten hän sanoi: "En ole aiemmin ymmärtänyt, että tarinaa voi kertoa näinkin, ja sen tarinan ytimen pystyy näkemään liikekielestä". Eli avartava kokemus hänellekin." Onnistuimme siis tavoittamaan yleisöä, jolla ei ollut aiempaa kokemusta tanssiteoksen näkemisestä, ja antamaan positiivisen kokemuksen tanssista. Tästä olemme todella kiitollisia. Koemme, että olemme osaltamme onnistuneet tekemään tanssia tunnetummaksi ja kenties myös jatkossa helpommin lähestyttäväksi taiteenalaksi. Tämänkaltaisen palaute kannustaa meitä jatkossakin tekemään tanssiteoksia ja tuomaan niitä lapsiryhmien nähtäville.

Lapset ottivat esityksen ja työpajan hyvin vastaan ja olivat innolla mukana. Palautteen perusteella onnistuimmekin tavoitteessamme innostaa lapsia tanssin pariin: "Lapset innostuivat tanssista, ja osalle

tämä oli ensimmäinen kokemus osallistua tanssiesitykseen. Poikien puutetta ihmeteltiin ja jopa mietittiin, voisiko meidän luokalta joku poika joskus olla tuollaisessa mukana. ”Jäi koko esitys mieleen.” Muistammekin jo työpajassa teoksestamme esitetyn kysymyksen: ”Miksei tässä ollu yhtään poikaa?”. Olisi upeaa, jos olisimme teoksellamme onnistuneet innostamaan uusia tulevia tanssiharrastajia tai jopa ammattilaisia. Myös työpajan koettiin innostaneen lapsia liikkumaan: ”Työpaja oli kiva lisä esityksen päälle. Lapsista oli hauska päästä samalle lavalle esityksen kanssa ja jopa samoja huiskuja heiluttamaan. Esityksestä lapset saivat vähän inspiraatiota liikkeeseen ja toimintaan, ja uskalsivat mielestäni osallistua huiskutanssiinkin rohkeammin kuin normaalisti ”yksin tanssiessa”. Tämän palautteen perusteella työpaja siis toimi kuten olimme ajatelleekin; lapset innostuivat päästessään itekin osallistumaan esityksen maailmaan, ja juuri nähty esitys inspiroi ja rohkaisi myös omaan tekemiseen. Työmme inspiroi lapsia luovuuteen myös muilla taiteenaloilla. Eräs opettaja kirjoitti palautteessaan: ”Tarina herätti ajatuksia, joita jatkotyöstimme tekemällä esityksestä sarjakuvia.” Esityksemme innosti siis katsojia luovaan toimintaan ja sai heissä aikaan pohdintaa teoksen tarinasta ja hahmoista. Mielestämme on merkityksellistä, että lapset näkevät ja tekevät itse taidetta, sillä se voi muun muassa lisätä heidän hyvinvointiaan. Työmme vaikutti kokonaisuudessaan positiivisesti katsojaryhmiemme toimintaan ja sillä oli merkitystä myös yksilöllisellä tasolla.

Työmme osoittaa, että lapsille suunnatun taiteen ja tanssiteosten tekeminen on tärkeää. Suuri kiinnostus esitystämme kohtaan osoittaa kysynnän lapsille suunnatusta tanssitaiteesta olevan suurta Kuopion alakouluissa ja päiväkodeissa. Kysynnän määrä kertoo myös siitä, että koulujen ja päiväkotien opettajat näkevät taiteen merkityksellisenä lasten oppimiselle, hyvinvoinnille ja kehittymiselle sekä heidän kulttuurisen näkemyksensä laajentumiselle. Opettajat haluavat tarjota lapsille kulttuuria ja kokemuksia esittävästä tanssista. Tämä vahvisti käsitystämme lapsille suunnatun esittävän tanssin tekijöiden tarpeellisuudesta Kuopiossa ja uskomme, että kysyntää ja tarvetta on myös koko maassa.

Kuva 6. Työpaja. Kuva: Sipho Zulu

LÄHTEET

- ANTTILA, Eeva. 2009. Tanssii tätien kanssa – luova liikunta ja tanssi varhaiskasvatuksessa. Julkaisussa: RUOKONEN, Iiris, RUSANEN, Sinikka, VÄLIMÄKI, Anna-Leena. (toim.) 2009. Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa: iloa, ihmettelyä ja tekemistä. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. [Viitattu 2009-03-20.] Saatavissa: <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80314/3ade1cb7-b61e-4c73-b0a8-b0305b3f927b.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- CARLSON, Marvin. 2005. Teatteriyleisöt ja esityksen lukeminen. Teoksessa: KOSKI, Pirkko (toim.) 2005. Teatteriesityksen tutkiminen. Helsingin yliopiston Taiteiden tutkimuksen laitos, Teatteritiede.
- HEINONEN, Timo & REITALA, Heta. (toim.) 2003. Dramaturgioita -näkökulmia draamateorian, dramaturgian ja draama-analyysin ongelmiin. Helsingin yliopiston tutkimus- ja koulutuskeskus Palmenia. Palmenia-kustannus, Saarijärvi.
- LONKA, Pipsa. 2012. Mikä on lastennäytelmä? Teoksessa: SALMINEN, Paula & SNICKER, Elina (toim.) 2012. Jumalainen näytelmä – Dramaturgisia työkaluja. Like Kustannus Oy, Helsinki.
- MAGRUDER, Ella. 2013. Dancing for young audiences: A practical guide to Creating, Managing and Marketing a Performance Company. McFarland & Company, Inc., Publishers
- NAGEL, Lisa. 2013. See Me! A Discussion on the Quality of Performing Arts for Children Based on a Performative Approach. Oslo and Akershus University College of Applied Sciences. Saatavissa: <https://journals.hioa.no/index.php/information/article/view/734/710>
- PELTONIEMI, Jusa. 2018. Esitettäväksi kirjoittaminen – Kommunikointia itseilmaisun sijaan. Teoksessa: HYRKKÄNEN, Mari, KILPI, Maria & NUMMINEN, Katariina (toim.) 2018. Dramaturgisia käsitteitä. Dramaturgiakirja – Kaikki järjestyä aina. Edita Prima Oy, Helsinki.
- RISSANEN, Päivi. 2007. Ovatko taiteilijat vielä pop, vai ovatko virkamiehet valtaamassa teatterit? Teoksessa: MUJE, Sanna (toim.) 2007. Totem-teatteri ja lastenteatterin uudet askeleet. Like Kustannus Oy, Helsinki.
- RUOKONEN, Iiris, RUSANEN, Sinikka, VÄLIMÄKI, Anna-Leena. (toim.) 2009. Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa: iloa, ihmettelyä ja tekemistä. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. [Viitattu 2009-03-20.] Saatavissa: <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80314/3ade1cb7-b61e-4c73-b0a8-b0305b3f927b.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- YK:N LAPSEN OIKEUKSIEN SOPIMUS. [Viitattu 2009-03-18.] Saatavissa: <https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/sopimus-kokonaisuudessaan/>

LIITE 1: KÄSIKIRJOITUS

Hahmoluetelo

- Kaksi maan asukia
- Tähti
- Avaruuskappaleet (5 tanssijaa)
- Hiiri
- Kuu
- Avaruuskasvi (kuusi tanssijaa)
- Salsaplaneetan asukkaat (7 tanssijaa, joista yksi osoittautuu pahikseksi)
- Avaruuspahikset (6 tanssijaa)

Käsikirjoitus

1. Projisointi: Tähtien katoaminen

- Maan asukit istuutuvat katsomoon. Otavan tähtikuvio heijastetaan takaverhoon. Yksi kuvion tähdistä alkaa tuikkia ja lentää pois paikaltaan ulos kuvasta vasempaan takakulmaan. Maan asukit seuraavat tapahtumaa.
- *Musiikki: Clark; Everlane*

2. Tähtien soolo

- Tähti tulee lavalle vasemmasta takakulmasta ja tanssii lavan tasaosassa ihmetellen uutta ympäristöä. Soolon jälkeen poistuu lavan oikeaan takakulmaan lähtien avaruuteen seikkailemaan.
- *Musiikki: Clark; Everlane*

3. Rakentelu -kohtaus

- Maan asukit näkevät Tähtien kadonneen ja haluavat löytää sen palauttaakseen Otavan kuvion ennalleen. He päättävät lähteä avaruuteen etsimään Tähteä, ja rakentavat pahvilaatikoista ensin tornin, sitten lentokoneen ja lopulta avaruusaluksen.
- *Musiikki: Plaid; Los*

4. Pakkaamistanssi

- Maan asukit pakkaavat reppuun avaruusmatkalla tarvittavia tavaroita. Pakkaamisen jälkeen he istuutuvat rakentamaansa avaruusalukseseen, kääntävät kytkintä ja lähtevät kohti avaruutta.
- *Musiikki: Plaid; african woods*

5. Matka avaruuteen

- Avaruusaluksen lähtö toteutuu valojen, äänen ja projisoinnin avulla. Projisoinnissa liikkuu planeettoja ja erilaisia taivaankappaleita. Maan asukit istuvat avaruusaluksessa ja seuraavat hämmästellään, mitä ympärillä tapahtuu. Lavalle tulee erilaisia avaruuden kappaleita. Tähti tulee esille lavan takaa keskeltä. Muut tanssijat eli avaruuskappaleet tekevät mm. asetelmia, joiden päältä tähti tanssii. Tanssijat liikuttavat tähteä nostoilla. Kohtauksen lopussa kuu lipuu lavalle.
- *Musiikki: Amon Tobin; One Shy Morning*
- Bläkäri → avaruusaluksen roudaus pois lavalta

6. Kuu

- Kuu liikkuu verkkaisesti pyörien itsensä ympäri. Lavalle kipittää hiiri, jota toinen maan asukki ensin säikähtää. Maan asukit tekevät tuttavuutta hiiren kanssa ja antavat sille juustoa. Hiiri vipeltää ympäri lavaa omissa puuhissaan. Maan asukit kaivavat

kiikarit esille ja kysyvät Kuulta neuvoa, mihin suuntaan Tähti on mennyt. Kuu näyttää suunnan ja maan asukit poistuvat lavan oikeaan etukulmaan.

- *Musiikki: Cajaste; Lunarion*

7. Avaruuskasvi

- Alussa tähden soolo vasemmassa etukulmassa spotissa. Kasvitanssijat tulevat pimeydessä lavan keskelle. Tähti tanssii kaaren muodossa kiertäen kasvin. Kun tähti on lavan oikeassa reunassa, saapuvat maan asukit lavan vasemmasta etukulmasta sisään → kasvi jää maan asukkien ja tähden väliin. Tähti suhtautuu Kasviin epäilevästi. Tähdessä loistava valo herättää kasvin, ja se alkaa liikkua hitaasti. Tähti poistuu lavalta oikeasta etukulmasta. Maan asukit yrittävät päästä kasvin ohitse Tähden perään. Lopulta toinen heistä joutuu kasvin sisään. Toinen onnistuu pelastamaan kaverinsa leikkaamalla kasvin köydet poikki → kasvitanssijat poistuvat lavalta lattiaa pitkin.
- *Musiikki: Lauri Porra; Seriously Disturbed*

8. Maan asukkaiden duetto

- Maan asukit ovat säikähtäneet Kasvia, ja ovat pelokkaita. He tanssivat lyhyen duetton käyttäen kontaktimateriaalia.
- *Musiikki: Telefon Tel Aviv; Something Akin to Lust*

9. Salsaplaneetta

- Maan asukkaiden vielä tanssiessa duettoaan, Salsaplaneetan asukkaat saapuvat lavalle tanssien. Mukana tanssimassa on myös Tähti, jonka maan asukit huomaavat ja ilahtuvat. Maan asukit suhtautuvat ensin pelokkaasti salsaajiin, mutta tulevat uteliaiksi ja päätyvät lopulta mukaan tanssiin. Tanssin tiimellyksessä yksi salsaajista sieppaa tähden mukaansa ja poistuu lavalta. Muut eivät kiinnitä tähän huomiota tanssin tiimellyksessä. Hetken kuluttua maan asukit huomaavat Tähden kadonneen joukosta. He löytävät Tähdeltä pudonneen rannekoristeen ja saavat selville, mihin suuntaan Tähti on mennyt ja lähtevät perään. Salsaajat jäävät vielä tanssimaan, kunnes hekin poistuvat lavalta edelleen iloisesti tanssien.
- *Musiikki: Tenderlonious, Dennis Ayler; Tru Blu*

10. Taistelu

- Tähden sieppaaja on salsatanssijaksi naamioitunut kimaltavia asioita keräilevä avaruuspahis. Pahis tulee lavalle kantaen tähteä ja tanssii uhkaavast pelokkaan Tähden ympärillä. Muut avaruuspahikset saapuvat paikalle, sitovat Tähden ketjulla ja vangitsevat tämän laukkuun lavan vasempaan takakulmaan. Maan asukit löytävät paikalle, ja alkaa taistelu pahisten ja maan asukkien välillä. Tähti seuraa tilannetta pelokkaana ja yrittää samalla pyristellä irti kahleistaan. Pahisten ollessa voitolla saapuu paikalle Avaruushiiri, joka ryntää maan asukkien repun luokse juustoa etsien. Pahikset pelästävät hiirtä ja kiirehtivät pakoon, ja näin maan asukit selviävät tilanteesta täpärästi. Pahisten juostua hiirtä pakoon maan asukit pelastavat tähden ketjuista.
- *Musiikit: Clark; Petroleum Tinged ja Erik Ekholm; Starscape*

11. Tähtien soolo

- Tähti on saatu vapautettua ja tanssii kiitokseksi soolokoreografian, jonka jälkeen poistuu lavan taakse palatakseen kotiinsa. Maan asukit ja Avaruushiiri katselevat Tähtien tanssia istuen lattialla.
- *Musiikki: Clark; Everlane*

12. Projisointi: Tähtien kotiinpaluu

- Takaverhoon heijastetaan Otavan tähtikuvio, josta yksi tähti puuttuu. Projisoinnissa tähti lentää omalle paikalleen ja kuvio tulee taas valmiiksi. Lopussa maan asukit antavat vielä hiirelle sen himoitsemiaan juustoa.

LIITE 2: MAINOSJULISTE

KOKO PERHEEN TANSSITEOS
TARINA KADONNEESTA TÄHDESTÄ

LÄHDE MUKAAN AVARUUSSEIKKAILUUN!

ESITYS SOTKULLA (SUOKATU 42) LA 14.3. KLO 14
VAPAA PÄÄSY

(VAPAAEHTOINEN KÄSIOHJELMA 5 EUROA, MAKSU KÄTEISELLÄ)

ESITYS ON SAVONIA AMK:N TANSSINOPETTAJAOPISKELIJOIDEN
LIISA LAIHAN JA VILHELMIINA JOKISEN
TAITEELLINEN OPINNÄYTETYÖ

TIEDUSTELUT & PAIKKAVARAUKSET: VILHELMIINA.JOKINEN@EDU.SAVONIA.FI

LIITE 3: KÄSIOHJELMA

Tarina kadonneesta tähdestä*Koko perheen avarusseikkailu***Käsiohjelma**

etukansi

Kiitokset:

Sanni Saarilahti
 Antti Lindholm
 Paula Salosaari
 Savonia AMK
 Karoliina Kauhanen
 Terhi Mönkkönen
 Eeri Pihlajakari
 Veli-Pekka Kurohen
 Leena Laihia
 Virve Varjos
 Sipho Zulu
 tuottajatiimi
 Itak

takakansi

Käsikirjoitus ja koreografia:
 Liisa Laihia ja Vilhelmiina Jokinen

Tanssijat:
 Milla Sivula,
 Sanni Rissanen,
 Tia Raatikainen,
 Aada Pääkkönen, Helmi
 Räisänen, Julia Kelloniemi,
 Marikki Määttä,
 Johanna Anttila,
 Liisa Laihia ja
 Vilhelmiina Jokinen

Projisoinnit:
 Antti Lindholm

keskiaukeama

Musiikit:

Everlane - Clark
 Los - Plaid
 african woods - Plaid
 One Shy Morning- Amon Tobin
 Lunarion - Cajaste
 Something Akin to Lust - Telefon Tel Aviv
 Tru Blu - Tenderlonious, Dennis Ayler
 Seriously Disturbed - Lauri Porra
 Petroleum Tinged - Clark
 Starscape - Erik Ekholm

Valot:

Veli-Pekka Kuronen

